

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye Ulusal Programı 2008 –
Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı

TÜRKİYE'DE KALICI ORGANİK KİRLETİCİLER TÜZÜĞÜ'NÜN UYGULANMASI İÇİN TEKNİK DESTEK

Proje Tanımlama No: EuropeAid/132428/D/SER/TR

Sözleşme No: TR0327.03-01/001

Nihai Rapor

NIRAS

Projenin Adı : Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'nün Uygulanması İçin Teknik Destek

Sözleşme Numarası : TR2010/0327.03-01/001

Proje Değeri : € 925,000.00

Başlangıç Tarihi : 26 Haziran 2013

Bitiş Tarihi / Süresi : Mayıs 2015 / 24 Ay

Sözleşme Makamı : **MFİB (Merkezi Finans ve İhale Birimi, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı)**

MFİB Sözleşme Yöneticisi : Hacer Kılıç

Adres : Eskişehir Yolu 4. Km 2. Cad. (Halkbank Kampüsü)
No: 63 C-Blok 06520 Söğütözü, Ankara / TÜRKİYE

Telefon : + 90 312 295 49 00

Faks : + 90 312 286 70 72

e-posta : Hacer.Kilic@cfcu.gov.tr

Faydalanıcı : **Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**

Adres : Ehlíbeyt Mh. 1271 Sk. No:13 06520 Balgat / Ankara

Telefon : + 90 312 586 30 00

Fax : + 90 312 474 03 35

Danışman : **NIRAS IC Sp. z o.o.**

Project Yöneticisi : Adam Iwaszko

Adres : ul. Waliców 11, 00-851, Varşova, Polonya

Telefon : +48 22 583 96 96

Faks : +48 22 583 96 97

e-posta : pops@niras.com

Proje Ekip Lideri : Ivan Holoubek

Adres (Proje Ofisi) : Cinnah Cad. 11/5
06680 Kavaklıdere Ankara

Telefon/Faks : +90 312 418 0834

e-posta : holoubek@recetox.muni.cz

Raporlama Dönemi : 26 Haziran, 2013

Rapor Tarihi : 25 Haziran, 2015

Düzenleyen : Ivan Holoubek

Kontrol eden : Adam Iwaszko

İçindekiler

İÇİNDEKİLER	1
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	3
1. YÖNETİCİ ÖZETİ	5
2. SÖZLEŞME AMAÇLARI VE BEKLENEN SONUÇLAR	8
2.1 GENEL HEDEF	8
2.2 AMAÇ	8
2.3 MÜŞAVİR TARAFINDAN ULAŞILMASI GEREKEN SONUÇLAR	8
2.4 VARSAYIMLAR VE RİSKLER	8
3. PROJE UYGULAMA PLANI	9
3.1 UZMAN EKİBİ	9
3.2 PROJE MUADİLLERİ	10
3.3 PROJE YÖNETİMİ VE KONTROLÜ	10
3.4 PROJE TOPLANTILARI	10
3.5 TAHSİS EDİLEN KAYNAKLARA İLİŞKİN ÖZET	11
4. SON RAPORLAMA DÖNEMİNDE ÜSTLENİLEN FAALİYETLER	12
5. TAMAMLAMA AŞAMASINDA PROJENİN UYGULANMASINA GENEL BAKIŞ	15
5.1 ERİŞİLEN HEDEFLER	15
5.2 PROJE FAALİYETLERİNE GENEL BAKIŞ	16
5.3 GÜNCELLENMİŞ VARSAYIMLAR VE RİSKLER	17
5.4 ÇIKTILARIN ÖZETİ	17
5.5 İLERLEME RAPORLARI	24
5.6 DİĞER BELGELER	24
5.7 GÖRÜNÜRLÜK FAALİYETLERİ	25
5.8 GÜNCELLENMİŞ PROJE GÖSTERGELERİ TABLOSU	26
6. UYGULAMA TAKVİMİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE DİĞER PROJELERDE ETKİLEŞİM HUSUSLARINA GENEL BAKIŞ	33
6.1 PROJE TAKVİMİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER	33
6.2 DİĞER PROJELERLE ETKİLEŞİM	35
7. PROJE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ, TAVSİYELER	36
7.1 POLİTİKA VE PROGRAM İÇERİĞİ	36
7.2 PROJE TASARIM VE PLANLAMA SÜRECİ	36
7.3 PROJE KAPSAMI	36
7.4 VARSAYIMLAR VE RİSKLER	36
7.5 PROJE YÖNETİMİ, KOORDİNASYON DÜZENLEMELERİ VE PAYDAŞ KATILIMI	37
7.6 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	37
7.7 PROJE UYGULAMASI SIRASINDA ALINAN DERSLER	37
8. TAVSİYELER	40
Ek 1: İÇİNDEKİLER	43
Ek 2: PROJE SÜRESİNCE GERÇEKLEŞTİRİLEN TOPLANTILAR	45
Ek 3: 2. ÇALIŞMA ZİYARETİNİN GÜNDEMİ	47
Ek 4: 2. ÇALIŞMA ZİYARETİNİN KATILIMCILARI	50
Ek 5: KOK PROJESİ BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ	51
Ek 6: PROJE KAPANIŞ KİTAPÇIĞI	51
Ek 7: TÜRKİYE'DE KOK YÖNETİMİ ULUSAL UYGULAMA PLANI	51
Ek 8: TÜRKİYE'DE KOK YÖNETİMİ ULUSAL UYGULAMA PLANI - EKLER	51
Ek 9: KOK YÖNETMELİĞİ	51
Ek 10: YAYGINLAŞTIRMA SEMİNERLERİ GÜNDEMİ	52
Ek 11: ANKARA'DAKİ YAYGINLAŞTIRMA SEMİNERİ KATILIMCI LİSTESİ	53
Ek 12: KOCAELİ'DEKİ YAYGINLAŞTIRMA SEMİNERİ KATILIMCI LİSTESİ	53

Ek 13: İSTANBUL'DAKİ YAYGINLAŞTIRMA SEMİNERİ KATILIMCI LİSTESİ	53
Ek 14: BURSA'DAKİ YAYGINLAŞTIRMA SEMİNERİ KATILIMCI LİSTESİ	53
Ek 15: İZMİR'DEKİ YAYGINLAŞTIRMA SEMİNERİ KATILIMCI LİSTESİ	53
Ek 16: ADANA'DAKİ YAYGINLAŞTIRMA SEMİNERİ KATILIMCI LİSTESİ	53
Ek 17: 7'NCİ PYK TOPLANTISI GÜNDEMİ	54
Ek 18: 7'NCİ PCS TOPLANTISI KATILIMCI LİSTESİ.....	54
Ek 19: 7. PROJE YÖNLENDİRME KOMİTESİ TOPLANTI TUTANAĞI	55
Ek 20: 8'NCİ PYK TOPLANTISI GÜNDEMİ	57
Ek 21: 8'NCİ PCS TOPLANTISI KATILIMCI LİSTESİ.....	57
Ek 22: 8'NCİ PYK TOPLANTISI TUTANAĞI	58
Ek 23: BAŞLANGIÇ RAPORU.....	58
Ek 24: EĞİTİM İHTİYAÇLARI ANALİZ RAPORU.....	58
ANNEX 25: KAPANIŞ KONFERANSI GÜNDEMİ	59
Ek 26: NİHAİ KONFERANS KATILIMCI LİSTESİ	60
Ek 27: NİHAİ KONFERANS TUTANAKLARI	60
Ek 29: DÜZENLEYİCİ ETKİ ANALİZİ (DEA) RAPORU	61
Ek 28: SEKTÖREL ETKİ ANALİZİ (SEA) RAPORU	61
Ek 30: 1'İNCİ ARA RAPOR.....	61
Ek 31: 2'İNCİ ARA RAPOR.....	61
Ek 32: 3'ÜNCÜ ARA RAPOR	61
Ek 33: PROJE AÇILIŞ KİTAPÇIĞI	61

Terimler Sözlüğü

ENG	TR	Açıklama
AMAP	-	Arktik İzleme ve Değerlendirme Programı
BAT	-	Mevcut En İyi Teknikler
BFRs	-	Bromlu Alev Geciktiriciler
Bref	-	Mevcut En İyi Teknikler Referans Dokümanı
CFCU	MFİB	Merkezi Finans ve İhale Birimi / Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
COP	-	Tarafların Sözleşmesi
EIA	ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
CLRTAP	-	Uzun Menzilli Sınır Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi
EC	AK	Avrupa Komisyonu
EMEP	-	Avrupa İzleme ve Değerlendirme Programı
EU	AB	Avrupa Birliği
GEF	-	Küresel Çevre Fonu
GMP	-	KOK'lara ilişkin Stockholm Sözleşmesi Küresel İzleme Planı
HBCD	-	Hekzabromosiklododekan (HBCD)
HCB	-	Heksaklorobenzen
HCHs	-	Heksaklorosikloheksan (-isomers)
IPPC	-	Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol
KE1	KU1	Ekip Lideri, Kilit Uzman
KE2	KU2	Düzenleyici Etki Analizi (DEA) Kilit Uzmanı
Lindane	-	□ Heksaklorosikloheksan
MENR	ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
MoEU	ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
MoFAL	GTHB	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
MFWA	OSİB	Orman ve Su İşleri Bakanlığı
MLSS	ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
NIP	UUP	Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planı
NGO	STK	Sivil Toplum Kuruluşu
OECD	-	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OCPs	-	Organoklorlu pestisitler
PCU	PKB	Proje Koordinasyon Birimi

PeCB	-	Pentaklorobenzen
POPs	KOK	Kalıcı Organik Kirlenmeler
PEN	-	KOK'ların Ortadan Kaldırılmasına yönelik Ağ
PBDEs	-	Polibromlu difenil eterler
PCBs	-	Poliklorlanmış bifeniller
PCDDs	-	Poliklorlu dibenzo-p-dioksinler
PCDFs	-	Poliklorlu dibenzofuranlar
PCNs	-	Poliklorlu naftalinler
PRTR	-	Kirlenici Salınım ve Taşınım Kaydı
PFOS	-	Perflurooktan sülfonik asit ve tuzları
PSC	PYK	Proje Yönlendirme Komitesi
RECETOX	-	Çevrede Bulunan Zehirli Bileşikler Araştırma Merkezi, Masaryk Üniversitesi, Brno, Çek Cumhuriyeti
RIA	DEA	Düzenleyici Etki Analizi
SC	-	KOK Stockholm Sözleşmesi
SCM	YKT	Yönlendirme Komitesi Toplantısı
SIA	SEA	Sektörel Etki Analizi
SSC	-	SSC Sekreterliği
TA	TD	Teknik Destek
TAT	TDE	Teknik Destek Ekibi
TNA	EİA	Eğitim İhtiyaçları Analizi
ToR	ToR	İş Tanımı
ToT	EE	Eğiticilerin Eğitimi
TURKSTAT	TÜİK	Türkiye İstatistik Enstitüsü
WG	ÇG	Çalışma Grubu
UN	BM	Birleşmiş Milletler
UNDP	-	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	-	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNIDO	-	Birleşmiş Milletler Sanayi Ve Kalkınma Örgütü
UNITAR	-	Birleşmiş Milletler Eğitim ve Araştırma Enstitüsü
WHO	DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü

1. Yönetici Özeti

Bu Proje Türkiye'de AB kalıcı organik kirlenmeler tüzüğü'nün uygulanması için teknik destek(EuropeAid/129470/D/SER/TR) konusuna odaklanmaktadır.

Bu Nihai Rapor 26 Haziran 2013'ten 25 Haziran 2015 kadar geçen Proje dönemini kapsamaktadır.

Bütün Proje faaliyetleri ve çıktıları aşağıda Bölüm 4'te verildiği şekilde tamamlanmıştır.

Aşağıda sunulan çıktı ve raporlar konusunda MFİB ile anlaşmaya varılmış ve ÇŞB'nin onayı alınmıştır:

- Türkiye'deki KOK Sorunlarının Yönetimine İlişkin Ulusal Uygulama Planı taslağı - ..... tarihinde onaylanmıştır.
- Türk KOK Yönetmeliklerinin taslağı - ..... tarihinde onaylanmıştır.
- SEA Raporu – 17.02.2014 tarihinde onaylanmıştır.
- DEA Raporu – ..... tarihinde onaylanmıştır.

Proje Açılış Semineri 25 Eylül 2013 tarihinde gerçekleştirilmiş ve kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörden yaklaşık 71 kişi katılım sağlamıştır.

Proje Kapanış Konferansı 4 Haziran 2015 tarihinde ilgili paydaş gruplarından toplam 102 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcı Listesi ve power point sunumları Ek 5'te (elektronik versiyon) sunulmaktadır.

Başlangıç Raporu ToR'da belirlenen dönemde hazırlanmış ve nihai versiyonu 21 Ekim 2013'te MFİB tarafından onaylanmıştır.

Proje süresince üç adet Ara Rapor hazırlanmış ve ÇŞB, MFİB ve bir Project SC ile değerlendirilmiştir. Bütün Ara Raporlar onaylanmıştır; raporların onay tarihleri bu raporun 13. sayfasında görülebilir.

Proje süresinde gerçekleşen ve aşağıda sunulan üç ana faaliyet tamamlanmıştır.

Faaliyet Grubu 1: KOK Tüzüğü'nün uygulanması için kurumsal ve teknik kapasitenin tespit edilmesi ve güçlendirilmesi

Faaliyet Grubu 2: KOK Tüzüğü'nün etkin bir şekilde uygulanması için atılması gereken adımların ortaya konulması

Faaliyet Grubu 3: POP Tüzüğü'nün uygulanmasının ulusal ve sektörel etkilerinin belirlenmesi

Faaliyet Grubu 1 – başlıca aktivite çıktıları şunlardır: websitesi Türkçe ve İngilizce versiyonları ile oluşturulmuştur and kamuya açıktır, iki adet proje Elkitabı yayınlanmıştır ve Proje Broşürü yayımlanmak üzere hazırlanmıştır, iki çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir, çalışma ziyaretlerinde materyal, tecrübe elde edilmiş, bağlantılar kurulmuştur, seminer ve konferanslar gerçekleştirilmiştir, seminer ve konferans materyali hazırlanmıştır, Kapanış Konferansı elkitabının içeriği Faydalanıcı tarafından onaylanmıştır; elkitabı yayımlanmıştır; proje faaliyetleri, sonuçları ve başarıları dağıtılmıştır, Eğitim İhtiyaçları Analizi Raporu teslim edilmiştir, Faydalanıcı ile ayrıntılı eğitim programı konusunda anlaşmaya varılmıştır, eğitim materyalleri

özenle hazırlanmıştır, sekiz adet beş günlük eğitim programı gerçekleştirilmiştir, eğitim materyalleri (basılı ve CD'de elektronik version şeklinde) hazırlanmıştır.

Faaliyet Grubu 2 – başlıca aktivite çıktıları şunlardır: TDE ve Koordinasyon Kurulu kurulmuştur, taslak UUP gözden geçirilmiştir, Kilit Paydaş listesi hazırlanmıştır, planlanan çalıştaylar düzenlenmiştir, güncel envanter hazırlanmıştır, UNEP Araçkutusu manueli mevcuttur, hukuki boşluk ve SWOT analizi hazırlanmıştır, taslak mevzuat hazırlanmıştır, UUP güncellenmiştir,

Faaliyet Grubu 3 – başlıca aktivite çıktıları şunlardır: SEA ve DEA'ya ilişkin bilgi ve veriler toplanmış, SEA ve DEA raporları hazırlanmış, DEA sonuçları dağıtılmıştır.

Nihai Dönem Faaliyetleri – başlıca aktivite çıktıları kapanış konferansının düzenlenmesi, eğiticiler için rehber ve elkitaplarının hazırlanması, proje sonuçlarının sunumu ve teslim edilmesi, taslak ve nihai proje raporunun hazırlanması, proje sonuçlarının devredilmesi, taslak Nihai Rapor'dur.

Ulusal KOK envanteri, Ulusal Uygulama Planı 2010, UNIDO Taslak UUP 2014, ülke yasal durumunun analizi ve sektörel ve düzenleyici etki analiz raporlarının analizine dayanarak bir dizi görüş ve tavsiye hazırlanmıştır.

Türkiye'deki KOK problemlerinin yönetimine ilişkin yeni hazırlanan taslak Ulusal uygulama planı başlıca öncelikleri olarak aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

Sekiz adet başlıca KOK öncelik alanı aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir:

- Düzenleme ve yürütme dahil yasal uygulamalar
- Emisyon, salım, stok ve kirlenmiş alanların envanteri (her iki Sözleşme'nin KOKları için)
- Kasıtlı ve kasıtsız olarak üretilen KOK'ların salımının azaltılması
- Kamu sektörü ile özel sektörde (örneğin KOK yönetimi, BAT/BEP uygulaması) düzenleme ve izinler konusunda kapasite oluşturulması
- Halk eğitimi ve farkındalığın artırılması
- Kamu sağlığı ve çevrenin izlenmesi ve kontrolü
- Bilgi değişimi ve network kurma, bakanlıklar arası eşgüdüm, ve
- Toplumun KOK'lara maruz kalma boyutlarının ve daha emniyetli alternatiflerin araştırılması

Bu UUP'de yer alan önlemlerin gelecekte uygulanmasına ilişkin zorunlu unsurların aşağıdaki gibi olduğu kabul edilmiştir:

- 1) Türkiye'de POP mevzuatının tam olarak uygulanması için taslak bir yönetmeliğe ihtiyaç vardır, bu nedenle AB Mevzuatının ulusal mevzuata aktarılması gereklidir.
- 2) Sözleşme ve CRLTAP/KOK Protokolünün ve buna bağlı mevzuatın uygulanmasını destekleyecek bir kurumsal ve örgütsel çerçevenin kurulması
- 3) Yetkili makamların, ilgili yetkili ve paydaşların tespit edilmesi ve bunların yasal şartların uygulanmasına ilişkin yönetim sürecine katılması/dahil olması.
- 4) Yasal temelin oluşturulmasına bağlı olarak, ulusal politikanın uyumlu hale getirilmesi ve ilgili kurumlar arasında bilgi değişiminin sağlanması gereklidir.
- 5) Sözleşmelerde yer alan önlemlerin gelecekte uygulanması için çok önemli bir husus daimi KOK ulusal envanter ekibinin (ekiplerinin) kurulması ve desteklenmesidir.
- 6) Aynı öneme sahip bir diğer konu, uluslararası kurallar ve dikkat edilen hususlar temelinde kurulan ulusal çevre izleme ağının bir parçası olarak, ulusal KOK izleme ağının tasarımının hazırlanmasıdır.

- 7) Türkiye'nin, Stockholm Sözleşmesinde yer alan KOK'lara ilişkin yükümlülükleri ile CRLTAP/KOK Protokolü yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için yeterli mali ve teknik desteğin sağlanması.
- 8) Teknik ve mali destek konusunda UUP sonuçları ve önlemleri çerçevesinde envanterler, bertaraf, izleme, araştırma ve farkındalık artırma konusunda düzenli yıllık bütçenin ayrılmasını sağlamak.
- 9) KOK'lar çok disiplinli ve karmaşıktır ve başlıca çevresel boyutunun yanında, ticari ve ekonomik, sağlık, tarımsal boyutlar gibi pek çok boyutu vardır, bu nedenle ilgili yetkililerin katılımı ve etkin işbirliği gereklidir.
- 10) KOK UUP'nin önemli uygulama prensiplerinden birisi halk ve paydaş katılımı ve katkısı ile KOK UUP'nin uygulanmasında bu grupların aktif katılımının artırılmasıdır.
- 11) KOK Ulusal Uygulama Planının başarılı olabilmesi için sektörel etki analizi bütün sektörlerin katılımı ile yapılmalıdır.
- 12) Sözleşme ve yükümlülükleri konusunda toplumun farkındalığının artırılması kısa, orta ve uzun vadeli faaliyetlerin etkinliğini artırmaya yardım edecektir.
- 13) KOK UUP ve Sözleşmelerin bir bütün olarak uygulanması akademi, sanayi ve kamunun daha aktif katılımını gerektirmektedir.

2. Sözleşme Amaçları ve Beklenen Sonuçlar

2.1 Genel Hedef

Bu sözleşmenin bir parçası olduğu Projenin genel hedefi aşağıdaki şekildedir:

Projenin genel hedefi, 2028 yılı sonu itibariyle AB Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'ne uyumlu olarak, yasaklama, bertaraf ve ve salımların azaltılması ile, kalıcı organik kirleticiler (KOK) ve bunların atıklarının olumsuz etkilerinden insan sağlığı ve çevreyi korunmasıdır.

2.2 Amaç

Sözleşmenin amacı aşağıdaki gibidir:

Projenin amacı Türkiye'de AB Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'nün etkin bir şekilde uygulanması için gerekli kapasitenin ulusal ve bölgesel düzeyde, toplumsal ve ekonomik etkileri de göz önünde bulundurarak geliştirilmesidir.

2.3 Müşavir tarafından ulaşılmaması gereken sonuçlar

Teknik desteğin sonunda aşağıdaki çıktılarına ulaşılmaması beklenmektedir:

- Türkiye'de KOK'ların yönetimi için Ulusal Eylem Planı
- Mevcut yasal durumun boşluk ve SWOT analizi de dahil KOK Yönetmelikleri
- Ulusal KOK envanterinin güncellenmesi
- KOK'lar üzerine Stockholm Sözleşmesi, Uzun Menzilli Sınırı Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesinin KOK Protokolü ve AB KOK Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin sektörel ve düzenleyici etki analizi.
- Eğitimlerin Eğitimi için Eğitim materyalleri
- Çevre kirliliği alanında farkındalık aktivitelerine temel teşkil edecek Proje broşürü ve Proje web sitesi.

2.4 Varsayımlar ve riskler

Proje uygulaması ile ilgili varsayımları ve riskler, olasılık ve etki açısından değerlendirdiğinde ve bunların izlenmesi ve hafifletilmesi için stratejiler sağlandığında, projenin başarılı bir şekilde teslim edilmesi üzerinde olumsuz etkilerini asgari düzeye indirmek için gerekli önlemler aşağıdaki gibidir:

- Proje uygulama döneminde Faydalanıcının kurumsal yapısı korunacaktır.
- Diğer ilgili kurumlar (örneğin STK'lar) personel sağlayacak ve personelini devam ettirecektir ve personel eğitim için gönderilecektir.
- Ulusal Uygulama Planı (UUP)'nin güncellenmesi ve DEA ve SEA'nin hazırlanması için gerekli veriler ilgili kurum/kuruluşlardan başarılı bir şekilde elde edilecektir.

Belirtilen başlıca risklerden biri de gerekli düzeyde bakanlıklar arası eşgüdümün, kendilerini doğrudan faydalanıcı olarak görmeyen kurumlar tarafından desteklenmemesidir.

3. Proje Uygulama Planı

3.1 Uzman Ekibi

Proje Uzman ekibi aşağıda sıralanan iki Kilit Uzman ve sekiz kısa dönem uzmandan oluşmaktadır. Proje ekibi Bestekar Sokak 30/18, 06680 Kavaklıdere, Ankara ve Cinnah Caddesi 11/5, 06680 Kavaklıdere, Ankara adreslerindeki proje ofisi tarafından proje süresinin tamamında desteklenmiştir. Proje ofisi Ofis Yardımcısı Sn. Özde Öcal ve Ofis Yöneticisi Sn. Gözde Vardar tarafından yönetilmiştir. Proje NIRAS merkezinden ise Proje Yöneticisi görevini yürüten Sn. Marek Wasilewski ve Proje Müdürü Sn. Adam Iwasko tarafından koordine edilmiştir.

Kilit Uzman Ekibi

Ivan Holoubek	Kilit Uzman No. 1, Ekip Lideri	Kimyager ve uluslararası KOK uzmanı
Carlos Cisneiros	Kilit Uzman No. 2, Ekip Lideri Yardımcısı	DEA Uzmanı
Ilona Kirhenstein	Kilit Uzman No. 2, Ekip Lideri Yardımcısı	DEA Uzmanı

Bay Carlos Cisneros sağlık nedenlerinden dolayı projeden istifa etmiştir ve yerine Bayan Ilona Kirhensteine geçmiştir. Bu değişikliği onaylayan ek Ağustos'ta imzalanmıştır.

Bayan Kirhensteine projenin üçüncü bileşenine ilişkin işleri etkin bir şekilde teslim almış ve çalışmalarına Ağustos 2014'te başlamıştır.

Kısa Dönem Uzman Ekibi

Prof. Ipek Imamoğlu, Ph.D.	Kıdemli Kısa Dönem Uzman – KOK Kolaylaştırıcısı
Bay Peter Futo	DEA ve SEA Kıdemli Kısa Dönem Uzmanı
Bayan Gülün Egeli, M. Sc.	Kıdemli Kısa Dönem Uzman – KOK hukuk uzmanı
Bayan Sinem Erdoğan, M.Sc.	Kıdemli Kısa Dönem Uzman – PFOS (perfluorooctane silfonik asit) envanter uzmanı + KOK bilgi uzmanı
Doçent Doktor Perihan Binnur Kurt-Karakus, Ph.D.	Kıdemli Kısa Dönem Uzman – PBDEs (polibromlu difenil) envanter uzmanı
Doçent Doktor Kadir Gedik, Ph.D.	Kıdemli Kısa Dönem Uzman – KOK kirletilmiş bölgeler envanter uzmanı
Bay Arda Karluvali, M. Sc.	Kıdemli Kısa Dönem Uzman – SEA uzmanı
Bay Engin Turan, M.Sc.	Kıdemsiz Kısa Dönem Uzman – BT ve Haberleşme Uzmanı
Bayan Esra Şiltu, M.Sc.	Uzman (voluntary) – UUP geliştirme

3.2 Proje Muadilleri

Proje bir muadiller dizisi ile yürütülmektedir. Başlıca muadiller aşağıdaki listede yer almaktadır. Proje süresince muadillerle düzenli irtibat sağlanmış ve toplantılar yapılmıştır.

Proje Muadilleri

Taraf	Muadilin Pozisyonu
Bay Yahya Kesimal	Kimyasallar Yönetim Dairesi Başkanı
Bayan Bursev Dogan Artukoglu	Daire Başkanı

KOK'lar konusyla tamamen ya da kısmen sorumlu olan ÇŞB Dairelerine ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur:

- Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Organizasyon Şemasına, <http://www.csb.gov.tr/db/cygm/ustmenu/ustmenu46.pdf> adresinden ulaşılabilir.
- KOK Genel Koordinasyonu: Kimyasallar Yönetimi Dairesi
- KOK Atıkları (PCB/PCT, PBDE, Endüstriyel Kimyasal Atıklar): Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı
- KOK Emisyonları (Dioksinler/Furanlar, Kasıtsız Üretimden Kaynaklananlar), BAT/BEP: İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı
- Kirlili Alanların Yönetimi (Tespit, İslah): Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı
- İzleme: Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı

3.3 Proje Yönetimi ve Kontrolü

Proje Türkiye'de kaldığı süre içinde Ekip Lideri Ivan Holoubek tarafından ve Ofis Yöneticisi Gözde Vardar ile işbirliği içinde Proje Asistanı Özde Ocal tarafından günlük olarak yönetilmiştir.

Ekip lideri proje destek personeli ile birlikte bütün proje konularını takip etmişler ve bütün önemli hususları Faydalanıcı ile düzenli olarak konuşmuşlardır. Ekip Lideri ayrıca, misyonun amacını onaylamak, her bir misyonun çıktılarını gözden geçirmek ve gelecek misyonları planlamak amacıyla her bir misyonun başlangıcında ve sonunda her bir kilit uzman ile görüşmüştür. Bütün ekip üyeleri elektronik ortamda sürekli irtibat halinde olmuşlardır.

3.4 Proje toplantıları

Projedeki ilerlemeyi gözden geçirmek ve faaliyetleri planlamak için TAT ve PIU arasındaki anlaşma çerçevesinde ÇŞB ile toplantılar gerçekleştirilmiştir. Toplam 17 PIU toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Yedi adet Yönlendirme Komitesi Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda Başlangıç Raporu, 1-3 numaralı Ara Raporlar ve Nihai Rapor taslağı gözden geçirilmiştir. PYK toplantılarında hem Projenin ilerleyişi hem de gelecek dönemler için planlanan faaliyetler görüşülmüştür.

Bütün Proje toplantılarının bir özeti Ek 2'de sunulmaktadır.

3.5 Tahsis Edilen Kaynaklara İlişkin Özet

Proje bir götürü usulü sözleşmenin parçası olarak yürütülmüştür. Projenin Teknik Destek Bileşeninin toplam değeri 0.925 m€'dur.

ToR iki kilit uzmanın işe alınmasını gerektirmektedir. Buna ilaveten, sekiz kısa dönem uzman ve iki asistan işe alınmıştır. Her bir uzman ve asistan sözleşmenin gereklerini yerine getirmek için gerekli görüldüğü süre boyunca çalışmışlardır.

Her bir kısa dönem uzman/asistan pozisyonu için İş Tanımı hazırlanmış ve PIU ve MFİB ile ToR'lar konusunda anlaşmaya varılmıştır. Üzerinde anlaşılan İş Tanımı çerçevesinde mevcut CV'ler değerlendirilmiş ve pozisyona en uygun kişi atanmıştır.

4. Son Raporlama Döneminde Üstlenilen Faaliyetler

Ocak - Haziran 2015 dönemi için planlanan başlıca faaliyetler şunlardır:

- ✓ 2. Çalışma gezisinin hazırlanması ve gerçekleştirilmesi ,
- ✓ Proje tanıtım broşürünün hazırlanması,
- ✓ Ulusal KOK Envanteri üzerinde çalışma,
- ✓ KOK UUP'ye son halinin verilmesi,
- ✓ KOK Yönetmeliğine son halinin verilmesi,
- ✓ Ulusal KOK İzleme sistemi üzerinde çalışma,
- ✓ Düzenleyici Etki Değerlendirme Raporu'nun hazırlanması ve sonuçlandırılması,
- ✓ 6 Yaygınlaştırma Semineri ve Final Konferansının düzenlenmesi,
- ✓ SEA'nın Başlaması,
- ✓ 7'nci ve 8'inci PYK Toplantılarının gerçekleştirilmesi,,
- ✓ 3'üncü Ara Raporun Tamamlanması,
- ✓ Nihai Raporun hazırlanması.

En önemli konular hakkında düşünceler

Çalışma Gezisi (Faaliyet 1.5)

Beş günlük çalışma gezisinin 2015 Mart ayının ilk haftasında yapılması planlandı. Yararlanıcı ile mutabık kalınarak ayrıntılı gündem ve gerçekleştirme tarihine karar verildi.

Planlandığı gibi - ikinci ziyaret BAT/BEP ilkelerinin ve yaklaşımlarının uygulanmasına odaklanmıştır ve Birleşik Krallık'ta gerçekleştirilecektir

Çalışma gezisi Gündemi ve katılımcıların listesi Ek 3 + 4'tedir.

Proje tanıtım broşürünün hazırlanması,

İki Proje tanıtım broşürü KOK'larla ilgili bilgileri, linkleri, yasal boyutları özetlemektedir (Ek 5). Resmi Proje Kapanış El Kitabı, ana proje faaliyetlerini özetlemektedir (Ek 6).

KOK UUP'ye son halinin verilmesi

KOK UUP Taslağı yeni envanter bilgileri temelinde Mart ayında tamamlandı.

KOK UUP'in Son taslağı bu Nihai Raporun bir parçasıdır (Ek 7).

Ulusal KOK Envanteri üzerinde çalışma,

Bromlu alev geciktiriciler, perfluorürlü bileşikler ve kirlenmiş sahaya ilişkin yeni bilgiler Proje uzmanı ve KDU ekibi tarafından hazırlanmış ve KOK UUP Taslağına alınmıştır. Envanter Raporları KOK UUP'nin Eklerine dahil edilmiştir (Ek 8).

KOK Yönetmeliğine son halinin verilmesi,

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ilgili paydaşlarla, yeni KOK Yönetmeliği, diğer ilgili Türk yasaları ile bağlantıları ve paydaşların sorumluluklarının ayrıntıları üzerine odaklanan geniş bir tartışma düzenledi. KOK Yönetmeliğinin Son taslağı bu Nihai Raporun bir parçasıdır (Ek 9).

Ulusal KOK İzleme sistemi üzerinde çalışma,

Önerilen Ulusal KOK izleme ağı tasarımı tartışılmıştır ve sonuçlar Yararlanıcı tarafından GEF projesinde kullanılacaktır.

Yaygınlaştırma seminerleri ve Nihai Konferans (Faaliyet 2.2 ve 2.3)

Proje Görev Tanımı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile görüşmelere dayanarak, altı Yaygınlaştırma Semineri ve Nihai Konferans aşağıdaki günlerde düzenlenmiştir.

Gün	Yer	Eylem
28/04	Ankara	YS
20/05	Kocaeli	YS
21/05	İstanbul	YS
26/05	Bursa	YS
28/05	İzmir	YS
01/06	Adana	YS
04/06	Ankara	NK

Tüm Yaygınlaştırma seminerler için, aynı Gündem hazırlanmış, onaylanmış ve kullanılmıştır (Ek 10). YS'ler ve Nihai Gündem Katılımcılarının listeleri Eklerde (11-16) bulunmaktadır.

YS'lerle ilgili görüşme Türkiye'deki SS'nin uygulanması, yasal durum, sanayi ve diğer paydaşların rolü, bilinçlendirme ve bilginin kullanılabilirliği üzerine yoğunlaşmıştır.

Düzenleyici Etki Analizi (Faaliyet 3.2)

	Gerçekleşme ve ana çıktıları
Ocak	SEA sonuçları ve Yönetmeliğin güncel sürümü ışığında önerilen DEA yöntemi Sorunun tespiti Mevcut durumda gelişme
Şubat	Politika seçenekleri Sorumlu yetkililer üzerindeki etkileri - veri toplama (görüşmeler/anketler) Sektörler üzerindeki etkileri - kritik boşlukların kapatılması (örn. tekstil sektörü; inşaat sektörü)
Mart	DEA modeli tasarımı Verilerle modeli doldurma (SEA'dan gelenlerden, kamu sektörü etkiler dahil olmak üzere ek toplama) İlgili sektör/madde/etki kombinasyonları için örnek durum çalışmaları geliştirilmesi (örneğin kirlenmiş sahalar; sağlık açısından yararları vb)
Nisan	Taslak DEA raporunun hazırlanması - yaygınlaştırma seminerleri öncesinde sonuçlara odaklanma (Bakanlığa sunulmak üzere)
Mayıs	DEA sonuçlarının yaygınlaştırılması seminerleri Nihai konferans Taslak DEA raporunun hazırlanması
Haziran	Görüşlerin ardından Nihai DEA raporunun düzenlenmesi

Yönlendirme Komitesi Toplantısı

PYK'nın yedinci toplantısı 18 Mart 2015'de düzenlendi - PYK toplantısı belgeleri, bu Nihai Raporun eklerinde bulunmaktadır - 7. PYK toplantısının Gündemi (Ek 17), katılımcıların listesi (Ek 18) ve 7. PYK Toplantısı Tutanağı (Ek 19).

8. PYK toplantısı 4 Haziran 2015'te Nihai Konferansın bir parçası olarak düzenlenmiştir PYK toplantısı belgeleri, bu Nihai Raporun eklerinde bulunmaktadır - 8. PYK toplantısının Gündemi (Ek 20), katılımcıların listesi (Ek 21) ve 8. PYK Toplantısı Tutanağı (Ek 22).

5. Tamamlama aşamasında Projenin Uygulanmasına Genel Bakış

5.1 Erişilen Hedefler

Proje görevinin sonunda aşağıdaki hedeflere ulaşılmıştır:

Hedef 1 - KOK Yönetmeliğinin Türkiye'de kurumsal ve teknik kapasitesi tanımlanmış ve güçlendirilmiştir.

Hedef 2 - Sivil toplum kuruluşları, sanayi ve genel olarak halk arasında ulusal KOK sorunlarına ilişkin bilgi ve anlayış ve KOK'la ilgili konular ve sorunların önemi ve değerleri ile ilgili farkındalık pek çok düzeyde artış göstermiştir.

Bu hedefler, proje faaliyetleri ile ilgili olarak aşağıdaki proje sonuçları ve ölçülebilir göstergeler ile bağlantılıdır:

Sonuç 1: Kurumsal ve teknik kapasite tanımlanmış ve güçlendirilmiştir.

Faaliyetler ile ilgili Ölçülebilir Göstergeler

30 uzman yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan ilgili personeli KOK yönetmeliğinin uygulanması, Ulusal Uygulama Planının hazırlanması, etkinliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, Kirlenme Salım ve Transfer Kaydının kullanımının Raporlanması ve oluşturulması konusunda eğitime başlamıştır;

10 uzman yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan ilgili personeli Özel muafiyetlerin Kaydı konusunda eğitime başlamıştır;

20 uzman yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan ilgili personeli BAT/BEP Rehberi, Standart Araç Takımının kullanımı ve Envanter hazırlama, kirlenmiş sahaların Tanımlanması ve iyileştirilmesi hakkında eğitime başlamıştır;

6 uzman yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan ilgili personeli KOK Yönetmeliğinin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla faaliyetlerin ve BAT/BEP gereksinimlerinin izlenmesi konusunda bilgilendirmiştir.

30 uzman ileride DEA ve SEA'nın hazırlanmasına katılmış ve güncellenmesi için gerekli becerileri elde etmiştir..

Eğitim ve kamuoyu bilinçlendirme malzemeleri (Belgeler ve Bildiriler, vb) hazırlanmış ve dağıtılmıştır.

Web sitesi hazırlanmış ve halkın kullanımına açılmıştır.

Sonuç 2: Türk hükümeti (EC) 850/2004 no.lu KOK Yönetmeliğinin etkin biçimde uygulanması için alınacak önlemleri belirlemiştir.

Faaliyetler ile ilgili Ölçülebilir Göstergeler

Üç çalıştay gerçekleştirilmiş ve bu çerçevede mevcut durum, ulusal öncelikler, güncellenen ulusal uygulama plan (UUP) yapısı belirlenmiştir.

Kasıtsız üretilen Kalıcı Organik Kirleticilerin salımı Standart Araç Takımı üzerinden belirlenmiştir.

Yeni KOK'lar ve özel eylem planları ve stratejilerini içeren taslak Ulusal Uygulama Planı, Çevre ve Orman Bakanlığı ile yakın işbirliği ile BM UUP İlkelerine göre hazırlanmıştır.

Ulusal Uygulama Planının kabul edilmesinden önce bir seminer düzenlenmiş ve tüm paydaşlara taslak UUP dağıtılmıştır.

Sonuç 3: (EC) 850/2004 sayılı KOK Yönetmeliğinin uygulanmasının ulusal ve sektörel etkileri belirlenmiştir.

Faaliyetler ile ilgili Ölçülebilir Göstergeler

Tam olarak uygulanması için maliyet analizi ile gerçekçi süreleri dikkate alan DEA ve SEA raporları hazırlanmıştır.

5.2 Proje Faaliyetlerine Genel Bakış

ToR'a göre Projede üç adet Faaliyet bulunmaktadır:

Projenin ana faaliyetleri:

Faaliyet Grubu 1: KOK Tüzüğü'nün uygulanması için kurumsal ve teknik kapasitenin tespit edilmesi ve güçlendirilmesi

Faaliyet Grubu 2: KOK Tüzüğü'nün etkin bir şekilde uygulanması için atılması gereken adımların ortaya konulması

Faaliyet Grubu 3: POP Tüzüğü'nün uygulanmasının ulusal ve sektörel etkilerinin belirlenmesi

Projenin Ana Faaliyetlerine Genel Bakış:

- Bir günlük bilgilendirme seminerinin düzenlenmesi
- Eğitimcilerin Eğitim
- AB Üye Devletlerine çalışma ziyaretleri düzenlenmesi
- Proje proşürünün hazırlanması, basımı ve dağıtımı
- Proje web sitesinin hazırlanması
- Proje Kapanış Konferansının düzenlenmesi
- Ulusal Uygulama Planının güncellenmesi
- Taslak KOK Yönetmeliği
- Türkiye'de AK KOK Tüzüğü'nün Uygulamasındaki Mevcut Durumun tespitine ilişkin Çalıştay
- Ulusal Önceliklerin ve Hedeflerin belirlenmesine yönelik Çalıştay
- Sektörel Etki Analizinin (SEA) hazırlanması
- Düzenleyici Etki Analizinin (DEA) hazırlanması

Yatay etkinlik	Sonuç
Görünürlük etkinlikleri	Açılış ve Kapanış Etkinlikleri Gerçekleştirildi
Yönlendirme Komitesi Toplantıları	8 adet Toplantı Gerçekleştirildi
ÇŞB ile yapılan toplantılar	17 adet Toplantı Gerçekleştirildi Held
Başlangıç Raporu	Başlangıç Raporu Hazırlandı
Ara Raporlar	3 adet Ara Rapor Hazırlandı
Nihai Rapor	Nihai Rapor Hazırlandı

5.3 Güncellenmiş Varsayımlar ve Riskler

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile etkin işbirliği sayesinde değişen tarih ve başka sorunlar başarılı bir uygulamanın önkoşullarını bozmamıştır.

5.4 Çıktıların Özeti

ToR'a göre, projede üç ana faaliyet bulunmaktadır. Proje ToR'unca belirlenen başlıca faaliyet/çıktı planı aşağıda, elde edilen sonuçları ile birlikte özetlenmiştir. Başlıca Proje çıktılarını FR Eklerinde bulabilirsiniz.

Başlangıç aşaması – planlanan başlıca faaliyetler/çıktılar

- Proje merkezinin ofisinde kurulması; uzmanların işe başlaması ve yerel destek personelinin işe alımı
- İlgili kurumlarla irtibatın kurulması ve diğer projelerle bağın oluşturulması.
- Proje Yönlendirme Komitesinin oluşturulması ve proje genel metodolojisi ve koordinasyon mekanizmaları konusunda mutabakata varılması,
- Başlangıç Raporunun hazırlanması

FAALİYET GRUBU	GERÇEKLEŞEN ÇIKTILAR
Başlangıç Aşaması	<ul style="list-style-type: none"> Kick-off çalışmayı – 26 Haziran 2013, 14 katılımcı Genel proje metodolojisi, koordinasyon mekanizmaları, önerilen kurumsal çerçeve ve proje çıktıları konusunda anlaşmaya varılan ilk Proje Yönlendirme Komitesi toplantısı - 25 Eylül 2013, 29 katılımcı Detaylı iş planı ile proje süresi için takvimin, projenin her bir bileşeninin ayrıntılı açıklamalarının yer aldığı Başlangıç Raporu (Ek 23). Eğitim İhtiyaçları Analizi (EİA) Raporu (Ek 24)

Eğitim İhtiyaç Analizi Raporunun ilgili tüm sonuçları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile değerlendirmeler ve anlaşmalara dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

Faaliyet Grubu 1'in Hedefleri: Faaliyet Grubu 1'in hedefi AK 850/2004 Sayılı KOK Tüzüğü'nün etkin uygulanması için idari ve teknik kapasitenin belirlenmesi ve güçlendirilmesine odaklanmaktadır.

Faaliyet Grubu 1 – planlanan ana faaliyetler/çıktılar	
Alt faaliyet 1.1	Bir Günlük Bilgilendirme Seminerinin düzenlenmesi
Alt faaliyet 1.2	Eğitim İhtiyaç Analizinin hazırlanması
Alt faaliyet 1.3	"Eğiticilerin Eğitimi" Programlarının düzenlenmesi
Alt faaliyet 1.4	Sanayi sektörü, yerel yönetimler ve STK'lar için bir günlük tanıtım seminerinin düzenlenmesi
Alt faaliyet 1.5	AB Üye Devletlerine çalışma ziyareti gerçekleştirilmesi
Alt faaliyet 1.6	Proje broşürünün hazırlanması, basılması ve dağıtılması
Alt faaliyet 1.7	Proje web sitesinin hazırlanması
Alt faaliyet 1.8	Proje Kapanış Konferansının düzenlenmesi

FAALİYET GRUBU	GERÇEKLEŞEN ÇIKTILAR
1	<ul style="list-style-type: none"> • Web sitesi hazırdır ve Türkçe ve İngilizce olarak halkın kullanımına açıktır, • İki adet Proje Elkitabı basılmıştır ve Proje Broşürü basılmak üzere hazırlanmıştır. • Çalışma ziyaretleri gerçekleştirilmiştir, • Çalışma ziyaretlerinde materyal, tecrübe elde edilmiş, bağlantılar kurulmuştur, • Seminer ve konferanslar gerçekleştirilmiştir, • Seminer ve konferans materyali hazırlanmıştır, • Kapanış Konferansı elkitabının içeriği Faydalanıcı tarafından onaylanmıştır, elkitabı yayınlanmıştır, • Proje faaliyetleri, sonuçları ve başarıları dağıtılmıştır, • Eğitim İhtiyaçları Analizi Raporu teslim edilmiştir, • Faydalanıcı ile ayrıntılı eğitim programı konusunda anlaşmaya varılmıştır, • Eğitim materyalleri özenle hazırlanmıştır, • Sekiz adet beş günlük eğitim programı gerçekleştirilmiştir, • Eğitim materyalleri (basılı ve CD'de elektronik version şeklinde) hazırlanmıştır.

Bir Günlük Bilgilendirme Semineri 25 Eylül 2013 tarihinde, Ankara'da düzenlenmiş ve POP projesi, kapsamı, genel proje aktiviteleri, çalışma programı ve beklenen çıktıları da dahil projenin başlangıcında elde edilen bulgular sunulmuş ve proje ortakları, paydaş temsilcileri, medya ve diğer kuruluş temsilcileri ile tartışılmıştır. 71 kişi katılım sağlamıştır.

Eğiticilerin Eğitimi – Faydalanıcının KOK'lar ile ilgili bakanlık personelinin(hedef gruplar ÇŞB, GTHB, Sağlık Bakanlığı ve Başlangıç Aşamasında üzerinde anlaşılan diğer Bakanlık ve kurumlardır) KOK'lar konusunda yetkinliğinin artırılması amacıyla kapasite oluşturulması ve güçlendirilmesi, kurumsal ve teknik kapasitenin KOK Tüzüğü'nü uygun bir şekilde uygulama ve sürdürme konusunda artırılması dikkat edilen ana husus olmuştur.

Eğiticilerin Eğitimi programı eğitime katılım konusunda POP'larla ilgili bakanlık personeli için düzenlenmiştir. Ana amaç eğitim grubu üyelerinin sanayi temsilcileri, yetkili otoriteler ve STK'lara AT No 850/2004 KOK Tüzüğü'nün gerektirdiği yetkinlik bilgisi, atılacak adımlar ve izlenecek prosedürler, Stockholm Sözleşmesi KOK Protokolü kapsamında raporlama, KOK'ların salımını ortadan kaldırmak ve azaltmak amacıyla BAT ve BEP çözümlerinin uygulanması, KOK

Ulusal Uygulama Planının görevleri, envanter prosedürleri vb. konularda gerekli bilgiyi verebilmesini sağlamaktır.

Bu eğitim programı aynı zamanda eğitim grubu üyelerinin, kontrollerin uygulanmasına ilişkin Stockholm Sözleşmesi hükümleri ile Sözleşme şartlarının etkin bir şekilde uygulanmasına ilişkin ilgiler ve rehberleri konusundaki bilgilerini geliştirmeyi ve iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Eğitim programının eğitim elkitapları ve rehberleri bütün katılımcılara dağıtılacaktır.

Aşağıdaki konularda sekiz adet Eğitim gerçekleştirilmiştir:

EE No.	Eğitim Başlığı
Eğitim 1	KOK Tüzüğü'nün uygulanması ve ulusal öncelik ve hedeflerin önceliklendirilmesi için yasal araçlar - 11-15 Kasım 2013, 35 katılımcı
Eğitim 2	Ulusal Uygulama Planının hazırlanması - 09-13 Aralık 2013, 26 katılımcı
Eğitim 3	KOK envanter prosedürleri ve hazırlanması için Standart Toolkit - 13-17 Ocak 2014, 22 katılımcı
Eğitim 4	KOK'lara ilişkin BAT ve BEP Rehberleri – 17-21 Şubat 2014, 34 katılımcı
Eğitim 5	KOK'ların izlenmesi, kirlenmiş alanların ıslahı, Tüzüğün etkinliğinin değerlendirilmesi - 17-21 Mart 2014, 28 katılımcı
Eğitim 6	SC ve KOK Protokolü kapsamında raporlama – 14-18 Nisan 2014, 20 katılımcı
Eğitim 7	Sektörel Etki Analizi Metodolojisi – 16-20 Mayıs 2014, 21 Katılımcı
Eğitim 8	Düzenleyici Etki Analizi ve POP Tüzüğü'nün sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri - 20-24 Ekim 2014, 23 katılımcı

Bir Eğitim İhtiyaçları Analizi anketi hazırlanmış ve ilgili paydaşlardan bilgi toplamak amacıyla kullanılmıştır. Anket sonuçlarına dayanarak bir EİA Raporu hazırlanmıştır.

EİA Raporu çerçevesinde sekiz adet bir haftalık eğitimler, farklı paydaşlardan toplam 20-40 katılımcılı gruplara verilmiştir. Her bir eğitim boyunca, anket değerlendirmeleri kullanılmış ve değerlendirilmiştir. Her bir Eğitimin katılımcısının görüşleri alınmış ve bunlar Ara Raporlarda sunulan Eğitim Değerlendirilmesi olarak kullanılmıştır. Genel olarak eğitimlerden, eğitimcilerden ve eğitim yerinden memnun kalınmıştır. Eğitimde değişiklik yapılması yönünde öneriler yapılmış ve başlıca öneriler tavsiyeler kısmına eklenmiştir.

Her bir eğitim için, onaylanmış gündeme bağlı olarak, ppt formatında sunumlar (her bir eğitim için yaklaşık 10 adet), Stockholm Sözleşmesinin ilgili Rehberleri ve belgeleri, CRLTAP ve EUA'lar ile birlikte hazırlanmış, böylece bütün katılımcıları kendi eğitimleri ve verecekleri eğitimlerde eğitim materyali olarak kullanmak üzere uygun materyale sahip olması sağlanmıştır. Bütün bu sunumlar Ara Raporların Eklerinde sunulmuştur.

AB Üye Devletlerine Çalışma Ziyaretlerinin Düzenlenmesi

Çalışma Ziyareti 1 – Çek Cumhuriyeti – POP'ların izlenmesi faaliyetlerin – - 21-27 Eylül 2014, 10 Katılımcı Çek Çevre Bakanlığı, Stockholm Sözleşmesi'nin bir Bölgesel Merkezi olan Çevredeki Toksik Bileşenler Araştırma Merkezi, Çek Hidrometeoroloji Enstitüsü, özel şirketlerden SITA CZ, a.s. (atık yönetimi ve ıslahı) ve GEOTEST, a.s. (ıslah)'i ziyaret ettiler.

Çalışma Ziyareti 2 – Birleşik Krallık - BAT/BEP şartlarının uygulanması – 01-07 Mart 2015, 10 katılımcı özel şirketlerden Ricardo-AEA (envanter alanında uzmanlık), Agropharm pestisit zirai şirketi ve dökümhanesini (BAT/BEP ilkelerinin uygulanması), Birmingham Üniversitesi KOK

Merkezini ziyaret etmiş ve emisyon ve KOK envanteri konusunda İngiliz uzmanlarda görüşmüştür.

Proje broşürünün hazırlanması, basılması ve dağıtılması – İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanmıştır. Broşür bütün Proje faaliyetlerini, proje çıktıları, yayınlarını, ana eğitim materyallerini, proje ile ilgili kişileri vb. kapsamaktadır. Proje broşürleri daha önceden belirlenen ilgili kurumlara, STK'lara ve diğer kuruluşlara dağıtılmıştır.

Proje web sitesinin hazırlanması – Proje web sitesi, proje yapısı ile anlaşılabilir ve ÇŞB ile görüşüldükten sonra hazırlanmıştır. Web sitesi İngilizce - <http://www.csb.gov.tr/projeler/pops/> ve Türkçe- <http://www.csb.gov.tr/projeler/kok/> versiyonlarda mevcuttur. ÇŞB ile yapılan görüşmeler neticesinde, Türkçe sitenin ÇŞB gözetimi altında sürekli olarak Türkçe KOK websitesi şeklinde değiştirilmesi kararlaştırılmıştır. İlk versiyona <http://www.csb.gov.tr/projeler/kimyasallar/> adresinden ulaşılabilir.

Tanıtım Seminerlerinin Düzenlenmesi - Ankara, Kocaeli, İstanbul, Bursa, İzmir ve Adana'da (28 Nisan ve 01 Haziran 2015 tarihleri arasında) bir günlük tanıtım seminerleri her birinde aynı Gündem (bkz. Ek 10) çerçevesinde, proje çıktıları sanayi sektörüne, yerel makamlara ve STK'lara sunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Seminer sunumları, KOK sorunları, kirlenme türleri, bunların özellikleri, kaynakları ve riskleri ile ilgili uluslararası anlaşmalar, Türkiye'deki durum ve projenin üç ana çıktısı – Türkiye'de KOK yönetimi için taslak Ulusal Uygulama Planı, KOK Yönetmeliği ve Sektörel ve Düzenleyici Etki Analizi Raporları - üzerine odaklanmıştır. Katılımcı listeleri Ek 11-16'da sunulmuştur.

Proje Kapanış Konferansının Düzenlenmesi – Projenin son etkinliğinde gösterilen ilerlemeler, ana çıktılar, faydalanıcı ülkenin gelecekteki sorumlulukları için çıkarılan dersler sunulmuştur. Kapanış Konferansı 4 Haziran 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiş ve Konferans Gündemi ve Tutanağı Ek 25-27'de sunulmuştur.

Faaliyet Grubu 2'nin hedefleri: Faaliyet Grubu 2'nin amacı AT KOK Tüzüğü'ne göre Taslak Uygulama Planının etkin bir şekilde uygulanması ve güncellenmesini sağlayacak gerekli adımların atılmasıdır.

Faaliyet Grubu 2 – planlanan ana faaliyetler/çıktılar	
Alt faaliyet 2.1	UUP'nin güncellenmesi için Çekirdek Grubun kurulması
Alt faaliyet 2.2	Türkiye'de AT KOK Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin mevcut durumun tespiti için Çalıştay
Alt faaliyet 2.3	Ulusal Önceliklerin ve Hedeflerin belirlenmesine yönelik Çalıştay
Alt faaliyet 2.4	Kasıtlı olmayan kalıcı organik kirlenmelerin tespit edilmesi
Alt faaliyet 2.5	Yasal boşluk ve SWOT analizleri ile taslak mevzuatın hazırlanması
Alt faaliyet 2.6	Ulusal Uygulama Planının (UUP) güncellenmesi

FAALİYET GRUBU	GERÇEKLEŞEN ÇIKTILAR
2	<ul style="list-style-type: none"> Teknik Destek Ekibi ile Proje Koordinasyon Birimi kurulmuştur Taslak UUP gözden geçirilmiştir En son açıklamalar gözden geçirilmiştir Kilit Paydaşlar Listesi hazırlanmıştır Veribankaları ve sorumluları tespit edilmiştir

- Çalıştay düzenlenmiştir
- Çalıştay düzenlenmiştir
- Envanter hazırlanmıştır
- UNEP Toolkit Elkitabı hazırlanmıştır
- Pratik Kurs düzenlenmiştir
- Yasal Boşluk ve SWOT Analizleri hazırlanmıştır
- Taslak Mevzuat hazırlanmıştır
- Çalıştay düzenlenmiştir
- UUP güncellenmiştir
- Çalıştay düzenlenmiştir
- Tamamlanmamış eylemler tespit edilmiştir

Ulusal Uygulama Planının Güncellenmesi

Teknik Destek projesinin en önemli çıktılarından birisi **Türkiye'de KOK'ların yönetimi için Ulusal Uygulama Planı (UUP)'dir**. Bu UUP, KOK'lar üzerine Storckholm Sözleşmesi, CRLTAP KOK Protokolü'nün uygulanması ve Türk ulusal mevzuatının ilgili AB tüzük ve direktifleri ile uyumlaştırılması konularına odaklanmaktadır.

35 ve 24 katılımcının olduğu iki çalıştayda (09/04/2014 ve 17/09/2014) bu UUP, Türk Ulusal KOK Yönetmeliği Taslağı ile birlikte paydaşlara sunulmuş ve derinlemesine tartışılmıştır.

UNIDO projesinin çıktılarından ilk incelemesi 9 Nisan 2014'te ilk TY Projesi Çalıştayı sırasında sunulmuştur (32 katılımcı). Çalıştay 1'in ana sonuçları UUP'in mevcut sürümünün yeterli olmadığı ve yenisinin TY Projesi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı işbirliği ile hazırlanacağı şeklinde olmuştur.

TY Projesi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı uzmanlarından oluşan ortak ekip aşağıdaki amaçları gerçekleştirmek üzere envanterleri ve güncel UUP sürümünü gözden geçirmiştir:

- önerinin gerçeğe uygunluğuna özel dikkat göstererek her bir faaliyet için temel konuları değerlendirmek
- Kasıtsız KOK Envanteri yeterince GEF/UNIDO projesi ile tatmin edici düzeyde yapılmıştır.
- UUP 2010 Eylem planlarının gerçekleşme düzeyini değerlendirmek
- W1 görüşmesi temelinde UUP'nin mevcut sürümünü güncellemek
- UUP'yi ülke öncelikli ihtiyaçları açısından değerlendirmek
- en önemli öncelikleri tanımlamak ve buna dayalı Eylem planlarının önem sırasını düzenlemek veya bazıları azaltmak
- diğer bakanlıklarla görüşmek için yeni taslak hazırlamak
- bu sürümü Ç2'de sunma - Eylül 2014

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı düzeyinde gelecekteki gerçekleştirme adımları görüşüldü:

- Sorunların belirlenmesi, net tanımlanması, açıkça tartışılması, uzman çalışma gruplarına net atama
- Kalıcı envanter ekipleri kurmak ve çıktıları tanımlanan çalışmalarının zaman çizelgesi de dahil olmak üzere çalışmalarını tanımlamak
- Mevcut bilgileri toplamak, daha fazla pilot sorun odaklı ve sahaya özgü araştırmaları desteklemek
- Bu tür çalışmaların potansiyel risklerini ayrıntılı olarak değerlendirme
- Uzun süreli izleme oluşturma

- Ulusal raporlama ve bilgi sistemi geliştirme ve yıllık raporlar sunma (toplantılar, web sitesi)
- Stockholm Sözleşmesi resmi Ulusal Odak Noktasını oluşturmak
- Resmi raporlamayı sağlama ve SS ulusal raporunu hazırlamak
- Kimyasal sözleşmelerin uygulanması için koordinasyon organı kurulması
- Ulusal KOK Yönetmeliğini tartışmak ve kabul etmek üzere hazırlanmak
- Finansal ceza sistemi de dahil olmak üzere etkin bir çevre denetim sistemi geliştirmek
- Sonuçların Kimyasal Komitesi toplantılarının yıllık sunumu konusunda anlaşma
- Hükümet için yıllık durum raporu hazırlamak

Ç1 sonuçlarına dayanarak, TY ekibi UUP'nin yeni, daha genel sürümünün kavramsal taslağını hazırlamış ve 16 Haziran 2014 Proje Teknik Yardım Ekibi Toplantısı sırasında UUP'nin bu yeni konsepti etraflıca tartışılmıştır. Ortak mutabakat temelinde, ana değişiklikler, UUP sadece Stockholm Sözleşmesi için değil, aynı zamanda Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi KOK Protokolünün uygulanması için de kullanılacak ve AB UUP ve AB KOK Tüzüğü ile uyumlu olacak olmasıdır. Bu sürüm 12 Eylül 2014'e kadar nihai görüşlerini almak üzere paydaşlara sunulmuştur, Buna göre nihai Taslak hazırlanmış ve 17 Eylül 2014 tarihinde yapılan Proje'nin 2. Çalıştayında sunulmuştur.

UUP'nin ve KOK Yönetmeliğinin taslakları sunulmuş ve görüşülmüş ve ilk kabulü yapılmıştır. Her iki belge de diğer paydaşlarla ele alınmış ve özellikle Teknik Yardım projesi kısa dönem uzmanlarının Raporlarındaki tüm muhtemel yeni bilgiler 2015 yılının ilk aylarında dahil edilmiştir. Nihai ürünler Yaygınlaştırma Seminerleri ve Proje Nihai Konferansı sırasında sunulmuştur.

Türk KOK Yönetmeliğinin geliştirilmesi

KOK'lara ilişkin Stockholm Sözleşmesinin, CRLTAP KOK Protokolünün ve AB KOK Tüzüğü'nün yeterli düzeyde uygulanması ilgili düzenleyici aracın, şartlar gerektirdikçe ve ihtiyaç duyuldukça yasaklanan maddelerin listesini genişletmek için gerekli esnekliğin olması gerekir. Bu şart için, Türk mevzuatında devam eden yasal boşluk analizi ve SWOT analizi kullanılmıştır. Bu iki yasal analiz Türk KOK Yönetmeliğinin geliştirilmesi için temel dayanak belgesi olarak kullanılmıştır.

SWOT ve Boşluk Analizlerinin özeti UUP'ye eklenmiştir ve orijinal belgeler destekleyici belge olarak UUP Eklerinin bir parçası olacaktır.

Faaliyet Grubu 3'ün Hedefleri: Faaliyet Grubu 3'ün öncelikli hedefi (AT) N° 850/2004 Sayılı KOK Tüzüğü'nün olası iç mevzuata aktarma şartlarının değerlendirilen tam ve kapsamlı SEA & DEA raporlarının hazırlanması,

SEA Raporu DEA Raporundan öncüsüdür ve sıra ile hazırlanacaktır ve aslında birbirine dolaşıktır. SEA Raporu, Toplumun tamamı ve çeşitli paydaşlar (Tüketiciler, Yönetim, Sanayi, Ticaret, vb.) üzerinde Tüzüğü'nün nitel etkilerini tanımlamaktadır.

Faaliyet Grubu 3 – planlanan ana faaliyetler/çıktılar

- SEA Raporu DEA Raporundan öncüsüdür ve her iki rapor da birbirine dolaşıktır;
  - SEA'da hem etkilenecek olan sektörler hem de toplumsal gruplar açık bir şekilde tespit edilecektir;
  - Ekonomik, toplumsal ve özellikle sağlık ve Çevresel etkiler de dahil olmak üzere bütün belirgin etkiler nitel olarak tespit ve kategorize edilecektir;
  - Etkiler, paydaş gruplarınca tecrübe edildiği şekilde maliyet ve faydalar olmak üzere gruplandırılacaktır;
  - SEA hazırlanma sürecindeki veri kaynakları ve yapılan varsayımlar açık bir şekilde listelenecek ve ihtiyaç duyulan veri eksiklikleri tespit edilecektir.
  - DEA, SEA üzerine inşa edilecek ve etkileri sayısallaştıracaktır;
-

FAALİYET GRUBU	GERÇEKLEŞEN ÇIKTILAR
3	<ul style="list-style-type: none"> İlgili SEA ve DEA bilgi ve verileri toplanmıştır. SEA Raporu hazırlanmıştır (Ek 28) DEA Raporu hazırlanmıştır (Ek 29) DEA sonuçları dağıtılmıştır.

Düzenleyici Etki Analizi ve Sektörel Etki Analizinin Hazırlanması

Sektörel Etki Analizi (SEA) – KOK Tüzüğü'nün Türkiye'de uygulanması ile (a) atık yönetimi dahil çevre sektörü, (b) tarım, balıkçılık ve gıda işleme sektörü, (c) metalürji, (d) elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımı, (e) kimya sanayi, (f) çimento ve kireç sanayi ve (g) tekstil sanayi gibi sanayi ve hizmet sektörlerinde oluşacak ekonomik etkilerini (maliyet ve faydalar) kapsar. SEA aynı zamanda KOK tüzüğü'nün uygulanmasının Hükümet ve genel olarak Türk halkı üzerinde etkilerinin ne olacağı sorusuna cevap vermeye çalışır. SEA temelde masa başı araştırması, röportaj ve saha ziyaretleri yöntemlerini kullanan detaylı bir veri toplama çalışmasıdır ve toplanan bilgi KOK Projesinin sonraki DEA bileşeninde kullanılmıştır.

Düzenleyici Etki Analizi (DEA) – Türkiye'nin, hâlihazırda KOK konusunu düzenleyen oldukça geniş bir dizi düzenleyici önlemler ile çevre ve insan sağlığını korumayı amaçlayan dinamik bir düzenleyici sistemi vardır. Onaylanan Stockholm Sözleşmesine ilaveten, aşağıda sunulan ana düzenleyici araçlar KOK'ların üretimi, markete sürülmesi ve kullanımının yanı sıra KOK salımlarının azaltılmasını amaçlayan veya bunlara katkı sağlayacak olan düzenlemelerdir – Pestisitlerin Kontrolü, Sertifikasyonu, Pazarlanması ve Depolanması Yönetmelikleri, Türkiye'de endüstriyel kimyasallar konusunda çok sayıda belli madde ve yatay mevzuat bulunmaktadır ve son olarak bir dizi düzenleme endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kasıtlı olmayan KOK emisyonlarının azaltılması konusunda odaklanmaktadır.

FAALİYET GRUBU	GERÇEKLEŞEN ÇIKTILAR
Yatay Etkinlikler	<p>İletişim ve Görünürlük</p> <ul style="list-style-type: none"> İletişim materyalleri hazırlanmış ve dağıtılmıştır; Görünürlük etkinlikleri düzenlenmiştir. <p>Sürdürülebilirlik ile ilgili ve kesişen konular</p> <ul style="list-style-type: none"> Projenin daha önce yürütülmüş ve gerçek manada uygulanmış ilgili eylemler/projeler ile bağlantısının kurulması; <p>Proje Yönetimi</p> <ul style="list-style-type: none"> Başlangıç ve kapanış/özetleme faaliyetleri; İç Proje İzleme.

Nihai Aşama faaliyetleri – planlanan ana faaliyetler/çıktılar

- Nihai kapanış/özetleme konferansının düzenlenmesi
- Eğiticiler için rehber ve elkitaplarının hazırlanması
- Proje sonuçlarının sunumu ve devredilmesi
- Taslak ve nihai proje raporunun hazırlanması

FAALİYET GRUBU	GERÇEKLEŞEN ÇIKTILAR
Nihai Aşama	<ul style="list-style-type: none"> Nihai kapanış/özetleme konferansının düzenlenmesi Eğiticiler için rehber ve elkitaplarının hazırlanması Proje sonuçlarının sunumu ve devredilmesi Taslak ve nihai proje raporunun hazırlanması Proje çıktıları teslim edilmiştir. Taslak Nihai rapor Nihai raporun anlatılacak bölümü, mali bölümü ve bütün çıktılar eklenmiştir.

5.5 İlerleme Raporları

ToR şartları çerçevesinde İlerleme Raporları her iki dilde hazırlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan İlerleme Raporları Başlangıç Raporu, Ara Raporlar, Taslak Nihai Rapor ve Nihai Rapor'dur. Onay tarihleri, Bölüm 4.3'te iletilme tarihleri ile birlikte verilen, İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanan veya her iki dilde özetlenen diğer belgeler (manuel, elkitabı, mevzuat, raporlar, vb.) ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Aşağıdaki İlerleme Raporları hazırlanmış ve onaylanmıştır:

İlerleme Raporları	MFİB tarafından onaylandığı tarih
Başlangıç Raporu	21.10.2013
Eğitim İhtiyaçları Değerlendirme Raporu	21.10.2013
1. Ara Rapor (Ek 29)	30.04.2014
2. Ara Rapor (Ek 30)	10.12.2014
3. Ara Rapor (Ek 31)	xxx
Nihai Rapor	25.06.2015 tarihinde onaylanacaktır

5.6 Diğer Belgeler

Belge	Gönderilme Tarihi
UUP Taslağı (İNG/TR)	29.08.2014
Yasal durumun BOŞLUK analizi ve SWOT analizi (İNG)	11.05.2014
Yönetmelik taslağı (İNG/TR)	1.09.2014
SEA Raporu (İNG)	9.12.2014
DEA Raporu (İNG)	27.05.2015
BFRs ilave envanter raporu (İNG)	10.02.2015
PFOS ilave envanter raporu (İNG)	10.02.2015
Kirletilmiş alanlar ilave envanter raporu (İNG)	10.02.2015
KOK İzleme Ağı için önerilen tasarım (İNG)	10.02.2015

Tercüme Edilen AB Tüzükleri:	
• 323 2007 Komisyon Tüzüğü tadil 850 2004	15.09.2015
• Komisyon Tüzüğü 304 2009 tadil EKler IV a V 850 2004	15.09.2015
• Komisyon Tüzüğü 519 2012 tadil EK I 850 2004	15.09.2015
• Komisyon Tüzüğü 757 2010 tadil EK I az III Tüz. 850 2004	15.09.2015
• KOK'lar üzerine 850/2004 Sayılı Tüzük	15.09.2015
Tercüme Edilen UNEP / SSC Elkitabları:	
• Kalıcı Organik Kirlenmeler Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama planının Geliştirilmesine Yönelik Rehber (2009 ve 2011'de listelenen KOK'ların dahil edilmesi amacıyla 2012 yılında güncellenmiştir.	25.05.2015
• Ulusal uygulama planlarının gözden geçirilmesi ve güncellenmesine ilişkin Rehber	11.05.2015
• KOK'lar üzerine Stockholm Sözleşmesi'nde listelenen Perflurooktan sülfonik asit (PFOS) ve ilgili kimyasalların envanterine ilişkin Rehber (Taslak, 2012) (yeni)	25.05.2015
• KOK'lara İlişkin Stockholm Sözleşmesinde listelenen polibromlu difenil eter (PBDE) envanteri Rehberi (Taslak, 2012) (yeni)	25.05.2015
• Toolkit – Dioksin ve Furan Salımlarının Tanımlanması ve Miktarlarının Belirlenmesine yönelik Standart Toolkit (445 sayfa) (İlk 35 sayfası çevrilecektir.)	25.05.2015
• Kalıcı Organik Kirlenmelerin Küresel Olarak İzlenmesi Rehberi; İlk Versiyon, Şubat 2007; Mayıs 2007'de değiştirilmiş; 2013 yeni güncelleme	11.05.2015
• Stockholm Sözleşmesi kapsamında Ulusal Uygulama Planı Geliştirme ve Uygulamanın Sosyo-Ekonomik Analizine İlişkin Rehber (2007) (revize edilmemiştir)	25.05.2015

5.7 Görünürlük Faaliyetleri

Projenin gerçekleştirilmesi sırasında aşağıdaki görünürlük faaliyetleri hazırlanmıştır:

- Proje Açılış Broşürü (Ek 33)
- Proje Kapanış Broşürü (Ek 6)
- Proje Bilgilendirme Broşürü (Ek 5)
- Proje web sitesi
- Proje kalem, defter ve çantası

5.8 Güncellenmiş Proje Göstergeleri Tablosu

Proje Fişi ve Görev Tanımındaki Göstergelere Ulaşma Durumu

Proje Fişindeki Göstergeler	Görev Tanımındaki Göstergeler (Süreç Göstergeleri)	Görev Tanımındaki Özel Faaliyetler	Başlangıç Raporundaki Faaliyetler (daha fazla ayrıntılandırılmışsa)	Ulaşma Durumu 3'üncü Ara Rapor
<p>Sonuç 1: Kurumsal ve teknik kapasite tanımlanmış ve güçlendirilmiştir. Faaliyetler ile ilgili Ölçülebilir Göstergeler</p> <ul style="list-style-type: none"> 30 uzman yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan ilgili personeli KOK yönetmeliğinin uygulanması, Ulusal Uygulama Planının hazırlanması, etkinliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, Kirletici Salım ve Transfer Kaydının kullanımının Raporlanması ve oluşturulması konusunda eğitmeye başlamıştır; 10 uzman yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan ilgili personeli Özel muafiyetlerin Kaydı konusunda eğitmeye başlamıştır; 20 uzman yararlanıcı ve 	<p>Proje süresinin 2'nci ayı başında Ankara'da düzenlenen bir günlük açıklayıcı seminerin değerlendirilmesi.</p>	<p>Danışman tarafından Ankara'da, faydalanıcı ve diğer paydaşlardan 100 katılımcı için, projenin başında simultane çeviri de dahil olmak üzere bir günlük bilgilendirme semineri organize edilecektir. Danışman, seminerler için, katılımcılar için kulaklık ve mikrofon gibi yeterli/modern toplantı olanakları ve çeviri sistemi için ses sistemi ile donatılmış en az dört yıldızlı otelde uygun bir mekan sağlayacaktır. 100 katılımcı için su, kağıt ve kalem sağlanacaktır. 100 katılımcı için aperatifler olan iki kahve molası (su / meşrubat ve kahve / çay ile), öğle yemeği verilecektir.</p>	<p>Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.1 Bir günlük Açıklayıcı seminer düzenledi ve 25 Eylül 2013 de gerçekleştirildi. Seminer Gündemi ve gerçekleştirme tarihi konusunda Yararlanıcı ile mutabakat sağlanmış ve MFİB tarafından onaylanmıştır. Seminer hazırlığı 2013 Temmuz ayında başlamıştır. Seminer Gündemi genel olarak KOK projesi faaliyetleri, çalışma takvimi ve beklenen proje çıktılarının sunumu ve yanı sıra proje ortakları, paydaşların temsilcileri, diğer kuruluşlar ve medya ile görüşmeyi içeriyordu. Seminer uygun konferans salonunun sağlandığı Ankara'da, 5 yıldızlı Holiday Inn Hotel'de gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar için, kulaklık ve mikrofon dahil olmak üzere özel ses sistemi ile imultane çeviri sağlanmıştır. Seminere yararlanıcı, icracı bakanlıklar ve sektörlerden gelen 70 kişi katılmıştır. Katılan kurumların listesi Ara Rapor içinde yer almaktadır. Katılımcılara iki kahve molası ve öğle yemeği sağlanmıştır.</p>	Tamamlandı
	<p>Eğitimin ihtiyaçlarının değerlendirilmesi gerçekleştirilmiş ve rapor teslim edilmiş ve proje döneminin son 1 ayında Faydalanıcı tarafından onaylanmıştır..</p>	<p>Eğitim ihtiyaçları değerlendirilecektir. Eğitim programı Eğitim İhtiyaç Analizine (EİA) dayalı olacaktır. EİA raporu Yararlanıcı tarafından onaylanması için Başlangıç Raporu ile birlikte teslim edilecektir. Eğitimlerin katılımcıları Faydalanıcı ve icracı bakanlıklar tarafından belirlenecektir.</p>	<p>Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.2 EİA iki adımda hazırlanır. İlk adım, potansiyel paydaşların listesi hazırlanmış ve bu liste Eğiticilerin Eğitimi (EE) potansiyel katılımcılarının seçimi için kullanılmıştır. Katılımcıların geçmişi ve KOK sorunu bilgi düzeyi analizleri için bir temel olarak TYE tarafından basit ama etkili bir anket hazırlanmıştır. Bir sonraki adım Anket sorularının değerlendirilmesi ve Türkiye'de KOK sorunu çözümüyle ilgili durumun ayrıntılı analizi üzerine yoğunlaşmıştır.</p>	Tamamlandı Rapor tamamlanmış ve 22 Temmuz 2013'de onay için Başlangıç Raporu ile birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve MFİB'e sunulmuştur. Değerlendirme prosedürü Eylül ayında tamamlanmış ve EİA'nın son sürümü 23 Eylül 2013'de de kabul edilmiştir.

Proje Fişindeki Göstergeler	Görev Tanımındaki Göstergeler (Süreç Göstergeleri)	Görev Tanımındaki Özel Faaliyetler	Başlangıç Raporundaki Faaliyetler (daha fazla ayrıntılandırılmışsa)	Ulaşma Durumu 3'üncü Ara Rapor
<p>icracı bakanlıklardan ilgili personeli BAT/BEP Rehberi, Standart Toolkit kullanımı ve Envanter hazırlama, kirlenmiş sahaların Tanımlanması ve iyileştirilmesi hakkında eğitmeye başlamıştır;</p> <ul style="list-style-type: none"> 6 uzman yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan ilgili personeli KOK Yönetmeliğin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla faaliyetlerin ve BAT/BEP gereksinimlerini izlenmesi konusunda bilgilendirmiştir . 30 uzman ileride DEA ve SEA'nın hazırlanmasına katılmış ve güncellenmesi için gerekli becerileri elde etmiştir.. Eğitim ve kamuoyu bilinçlendirme malzemeleri (Belgeler ve Bildiriler, vb) hazırlanmış ve dağıtılmıştır. Web sitesi hazırlanmış ve 	<p>8 eğitim programının kalitesi değerlendirilmiş ve 30 personel proje döneminin 18. ayına kadar gelecekteki eğiticiler olarak eğitilmiştir.</p>	<p>EE programları her biri aşağıda belirtilen konularda ayrı ayrı düzenlenecek beş günlük 8 interaktif eğitim programları şeklinde organize edilecektir:</p>	<p>Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.3 EE'lerin hazırlanması Projenin başlangıç aşamasında tüm 8 eğitim programının ayrıntılı Gündemleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile detaylı olarak görüldüğünde EİA Raporunun hazırlanması sırasında başlamıştır.</p>	<p>Tüm eğitim Ekim 2014 sonunda (Proje ayı no. 17) - 3. Ara rapor dönemi - tamamlanmıştır.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> 40 uzmandan oluşan katılımcılara EC 850/2004 sayılı KOK Yönetmeliğinin uygulanması için hukuki araçlar ve ulusal öncelikler ve hedefler için önceliklendirme konusunda eğitim 	<p>Hazırlık ve geliştirme: Eğitim sunumları, çalıştay egzersizleri, arka plan belgeleri, eğitim testi, eğitim anketi,</p>	<p>Tamamlandı EE 1 (Hukuki Araçlar) 11-15 Kasım 2013 aralığında tamalanmıştır. Toplam katılımcı sayısı (atanan ve Yararlanıcıyla mutabık kalınan) 35 olmuştur</p>
		<ul style="list-style-type: none"> 30 uzmanın katılımı ile Ulusal Uygulama Planı (UUP) hazırlanması ve güncelleme eğitimi 	<p>Hazırlık ve geliştirme: Eğitim sunumları, çalıştay egzersizleri, arka plan belgeleri, eğitim testi, eğitim anketi,</p>	<p>Tamamlandı EE 2 (UUP) 9-13 Kasım 2013 aralığında tamalanmıştır. Toplam katılımcı sayısı (atanan ve Yararlanıcıyla mutabık kalınan) 26 olmuştur</p>
		<ul style="list-style-type: none"> 30 uzmanın katılımı ile Standart araç, envanter işlemleri ve envanter hazırlama eğitimi düzenlenmiştir 	<p>Yararlanıcı ile görüşmeler temeline EE3 Gündemine son şekli verilmiştir Üçüncü eğitim için Otel Limak Lara, Antalya seçilmiştir. Otel Limak Görev Tanımında verilen gereksinimlerini karşılamaktadır. Görevlendirilen ve Yararlanıcı ile mutabık kalınan katılımcı sayısı 25'dir. Üçüncü eğitim kapsamında simultane çeviri yapılacaktır.</p>	<p>EE 3 (Standart Toolkit, envanter) 13-17 Kasım 2014 aralığında tamamlanmıştır.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> 40 uzmanın katılımı ile kasıtsız üretilen kalıcı organik kirleticiler ve Mevcut En İyi Teknolojiler ve En İyi Çevresel Uygulamalar (BAT/BEP) Rehberi konusunda eğitim 	<p>Eğitim hazırlığı 2'nci Ara Rapor dönemine planlanmıştır</p>	<p>EE 4 (BAT/BEP) 17-21 Kasım 2014 aralığında tamamlanmıştır.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> 30 uzmanların katılımıyla Kalıcı organik kirleticilerin gözlenmesi ve Yönetmeliğin etkinliğinin değerlendirilmesi ve kirlenmiş 	<p>Eğitim hazırlığı 2'nci Ara Rapor dönemine planlanmıştır</p>	<p>EE 5 (KOK'ların gözlenmesi) 17-21 Kasım 2014 aralığında tamamlanmıştır.</p>

Proje Fişindeki Göstergeler	Görev Tanımındaki Göstergeler (Süreç Göstergeleri)	Görev Tanımındaki Özel Faaliyetler	Başlangıç Raporundaki Faaliyetler (daha fazla ayrıntılandırılmışsa)	Ulaşma Durumu 3'üncü Ara Rapor
<p>halkın kullanımına açılmıştır.</p> <p>Sonuç 2: Türk hükümeti (EC) 850/2004 no.lu KOK Yönetmeliğinin etkin biçimde uygulanması için alınacak önlemleri belirlemiştir.</p> <p>Faaliyetler ile ilgili Ölçülebilir Göstergeler</p> <ul style="list-style-type: none"> Üç çalıştay gerçekleştirilmiş ve bu çerçevede mevcut durum, ulusal öncelikler, güncellenen ulusal uygulama plan (UUP) yapısı belirlenmiştir. Kasıtsız üretilen Kalıcı Organik Kirleticilerin salımı Standart Toolkit üzerinden belirlenmiştir. Yeni KOK'lar ve özel eylem planları ve stratejilerini içeren taslak Ulusal Uygulama Planı, Çevre ve Orman Bakanlığı ile yakın işbirliği ile BM UUP İlkelerine göre hazırlanmıştır. 		<p>sahaların tanımlanması ve iyileştirilmesi konusunda eğitim</p>		
		<ul style="list-style-type: none"> 30 uzmanın katılımıyla Stockholm Sözleşmesi ve KOK Protokolü kapsamında Raporlama eğitimi 	Eğitim hazırlığı 2'nci Ara Rapor dönemine planlanmıştır	EE 6 (Stockholm Sözleşmesi ve KOK Protokolü kapsamında raporlama) 14-18 Kasım 2014 aralığında tamamlanmıştır.
		<ul style="list-style-type: none"> Yararlanıcı, icracı bakanlıklar ve sektörlerden 30 personelin katılımı ile sektörel etki değerlendirme metodolojisi eğitimi 	Eğitim hazırlığı 2'nci Ara Rapor dönemine planlanmıştır	EE 7 (SEA metodolojisi) 26-30 Kasım 2014 aralığında tamamlanmıştır.
		<ul style="list-style-type: none"> Yararlanıcı, icracı bakanlıklar ve sektörden 30 uzmanın katılımı ile düzenleyici etki analizi ve KOK Yönetmeliğinin sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri (EC) 850/2004 konusunda eğitim 	Eğitim hazırlığı 2'nci Ara Rapor dönemine planlanmıştır	EE 8 (DEA) 20-24 Kasım 2014 aralığında tamamlanmıştır.
		Her eğitim programından katılımcılara sertifika verilecektir. Bu eğitim faaliyetlerine katılan tüm personel her programda eğitecek ve bu alanlarda gelecekte eğitici olarak sertifika verilecektir.	Sertifika şablonu Yararlanıcı ile mutabakat içinde onaylanmıştır.	Sertifikalar Nihai Konferansta verilmiş veya posta yoluyla gönderilmiştir.
		Tüm eğitim programları simultane çeviri ve mekan, diğer her şey dahil, konaklama şehir içi ve şehirlerarası seyahat masrafları ve uzmanların sunumu da dahil olmak üzere a8 eğitim modülleri katılımcılar Yüklenici tarafından karşılanmak üzere Ankara dışında bir 5 yıldızlı otelde yapılacak, basılı materyal ve CD gibi diğer eğitim notları katılımcılara bir dosyada verilecektir	EE 1 ve EE2 Kemer (Antalya bölge) 5 yıldızlı Hotel Fantasia'da (her şey dahil) gerçekleştirilmiştir; Yüklenici tüm katılımcıların eğitim yerine geliş ve gidişi için havayolu ve otobüs ulaşımını sağlamıştır. Hizmet İhalesi Dosyası Açıklama No. 1'e uygun olarak ve Yararlanıcı ile mutabakat halinde EE1 ve 2 için ardıl çeviri (iki İng.-Türkçe çevirmen) sağlanmıştır. Bütün katılımcılara basılı eğitim notları, eğitim sunumları ve ilgili belgeler bir CD'de sunulmuştur.	Tüm EE'ler tamamlanmıştır. Tots faaliyetleri, konferans ve ders konularının seçimi, konferans yöntemleri ve verilen dersler, eğitim konusunun ne ölçüde işlendiği ve eğitim materyalleri - son derece değerli olarak değerlendirilmiştir.
sal Uygulama Planının kabul	Proje döneminin 20. ve 22. ayları	Sanayi sektörleri	Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.4	6 şehirde bir günlük seminer Çevre ve

Proje Fişindeki Göstergeler	Görev Tanımındaki Göstergeler (Süreç Göstergeleri)	Görev Tanımındaki Özel Faaliyetler	Başlangıç Raporundaki Faaliyetler (daha fazla ayrıntılandırılmışsa)	Ulaşma Durumu 3'üncü Ara Rapor
<p>edilmesinden önce bir seminer düzenlenmiş ve tüm paydaşlara taslak UUP dağıtılmıştır.</p> <p>Sonuç 3: (EC) 850/2004 sayılı KOK Yönetmeliğinin uygulanmasını ulusal ve sektörel etkileri belirlenmiştir.</p> <p>Faaliyetler ile ilgili Ölçülebilir Göstergeler</p> <ul style="list-style-type: none"> Tam olarak uygulanması için maliyet analizi ile gerçekçi süreleri dikkate alan DEA ve SEA raporları hazırlanmıştır. 	<p>arasındaki 6 farklı şehirde düzenlenen yaygınlaştırma seminerlerinin değerlendirilmesi.</p>	<p>ve yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarına proje çıktılarının sunulması amacıyla, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Kocaeli'de, TYE ve Yararlanıcının sunumlar yapacağı 100 katılımcı için bir günlük yaygınlaştırma semineri organize edilecektir. Danışman seminerler için otellerde (en az 4 yıldız) uygun bir mekan sağlayacaktır. Seminerlerde 100 katılımcı için, kağıt ve kalem ve simültane çeviri (gerekirse) sağlanacaktır. Katılımcılar için aperatifler olan iki kahve molası (su / meşrubat ve kahve / çay ile), öğle yemeği verilecektir. Katılımcılar proje uygulama döneminde, Faydalanıcı ve danışman tarafından belirlenecek ve davet edilecektir.</p>	<p>4. Ara Rapor dönemi için bir günlük seminer hazırlığı planlanmıştır</p>	<p>Şehircilik Bakanlığı ile mutabakat temelinde, Nisan sonundan Haziran 2015 başına kadar gerçekleştirilmiştir.</p>
	<p>Proje döneminin 9. ayında uygulanan AB üyesi devlete bir çalışma ziyaretini değerlendirme.</p>	<p>Bölgesel Merkez'de izleme faaliyetlerinin uygulanmasını gözlemlemek üzere, tam pansiyon konaklama, seyahat giderleri (uçak, otobüs, tren) ve diğer harcamalar (tercüme, hazırlık ve eğitim materyallerinin basımı, şehir içi ve şehirlerarası seyahatler, ziyaret edilen yerlere ödenecek ücretler) dahil 10 katılımcı için bir AB üyesi ülkeye 5 günlük çalışma ziyareti düzenlenecektir.</p>	<p>Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.5 İlk çalışma ziyaretinin hazırlığı 2'nci Ara Rapor dönemi için planlanmıştır Stockholm Sözleşmesi'nin Orta, Güney ve Doğu Avrupa Bölgesinde Kapasite Oluşturma ve Teknoloji Transferi Bölgesel merkezi olan RECETOX'un (Çevrede Toksik Bileşikler Araştırma Merkezi, Masaryk Üniversitesi, Brno, Çek Cumhuriyeti) ziyaret edilmesi beklenmektedir.</p>	<p>İlk çalışma ziyareti ertelenmiş ve 2014 yılı Eylül ayının son haftasında başarıyla gerçekleştirilmiştir.</p>
	<p>Proje döneminin 17. ayında uygulanan AB üyesi devlete bir çalışma ziyaretini değerlendirme.</p>	<p>Sanayide BAT/BEP gerekliliklerinin uygulanmasını gözlemlemek üzere, tam pansiyon konaklama, seyahat giderleri (uçak, otobüs, tren) ve diğer</p>	<p>Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.5 İkinci çalışma ziyaretinin hazırlığı 3'üncü Ara Rapor dönemi için planlanmıştır</p>	<p>İkinci çalışma ziyareti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile mülahazalar sonucu ertelenmiş ve 2015 yılı Mart ayının ilk haftasında</p>

Proje Fişindeki Göstergeler	Görev Tanımındaki Göstergeler (Süreç Göstergeleri)	Görev Tanımındaki Özel Faaliyetler	Başlangıç Raporundaki Faaliyetler (daha fazla ayrıntılandırılmışsa)	Ulaşma Durumu 3'üncü Ara Rapor
		harcamalar (tercüme, hazırlık ve eğitim materyallerinin basımı, şehir içi ve şehirlerarası seyahatler, ziyaret edilen yerlere ödenecek ücretler) dahil 10 katılımcı için bir AB üyesi ülkeye 5 günlük çalışma ziyareti düzenlenecektir.		gerçekleşmiştir.
	Proje döneminin 23. ayında bir broşür hazırlanacaktır.	Broşür Proje döneminin 23. ayından sonra Türkçe (500 adet) ve İngilizce (100 adet) bastırılacaktır Broşür faaliyetleri ve projenin çıktılarını kapsayacak ve içeriği Bakanlık tarafından belirlenecektir. Broşür, çift yüze, iki katlamalı, en az 130 gr ve tam renkli olacaktır.	Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.6 Broşür hazırlama çalışmalarının 2. Ara Rapor dönemi sonunda başlaması beklenmektedir.	
	Proje döneminin 18. ayında faaliyete geçecek ve gerekirse güncellenecek bir web sitesi	Kalıcı organik kirleticiler ve (EC) 850/2004 sayılı KOK Yönetmeliği ile ilgili tüm konularla ilgili bilgi aymak ve bilgi alışverişi amacıyla bir web sitesi hazırlanacak ve devreye alınacaktır.	Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.7 Proje web sitesinin içeriği hazırlanmış, materyaller toplanmış ve değerlendirilmiştir; web sitesi tasarımı Faydalanıcı ile görüşülerek hazırlanmıştır. Proje web sitesinin 2014 yılı Mart ayı sonuna kadar bitirilmesi planlanmıştır.	Proje web sitesi 2014 Mayıs ayından itibaren faaliyete geçmiştir ve sürekli (proje etkinliklerine uygun olarak) güncellenmiştir ve artık halkın kullanımına açıktır.
	Proje döneminin 24. ayında düzenlenen Nihai Konferansın değerlendirilmesi	Ankara'da 100 katılımcı için bir günlük Nihai Konferans düzenlenecektir. Danışman seminerler için yeterli / modern toplantı olanakları olan en az 4 yıldızlı otelde uygun bir mekan sağlayacaktır. 100 katılımcı için öğle yemeği, atıştırmalıklar olan iki kahve molası ve simultane çeviri sağlanacaktır.	Proje Faaliyet Grubu 1, alt faaliyet 1.8 Nihai Konferansın hazırlığı 4'üncü Ara Rapor dönemi için planlanmıştır El kitabı hazırlığı 4'üncü Ara Rapor dönemi için planlanmıştır	Proje planı doğrultusunda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile mutabakat sağlanarak 2015 Haziran ayının ilk haftasında Nihai Konferans düzenlenmiştir.
	Türkçe El Kitabı hazırlanması ve 200 adedinin Nihai Konferansı katılımcılarına dağıtılması.	Proje hakkında Türkçe 150 el kitabı hazırlanacaktır; bunlardan 100 adedi konferans katılımcılarına dağıtılacak, 50 el kitabı konferansa katılmayan ilgili kuruluşlara gönderilecektir. El kitabının içeriği projenin amacı, beklenen çıktıları		200 Kitapçık hazırlanmış ve proje Nihai Konferansı katılımcılarına dağıtılmıştır ve geri kalanı nihai konferansa katılmayan diğer kurumlara teslim edilecektir.

Proje Fişindeki Göstergeler	Görev Tanımındaki Göstergeler (Süreç Göstergeleri)	Görev Tanımındaki Özel Faaliyetler	Başlangıç Raporundaki Faaliyetler (daha fazla ayrıntılandırılmışsa)	Ulaşma Durumu 3'üncü Ara Rapor
		gibi proje içeriğine ilişkin bilgilerden oluşacaktır. İçerik yayımdan önce Yararlanıcı tarafından onaylanacaktır.		
	Yapılan yasal değerlendirmenin değerlendirilmesi, KOK'ların yönetimi için ulusal kurumsal kapasiteler, ulusal KOK mevzuatı, düzenleme ve uygulama kapasiteleri, Proje döneminin 22. ayında ulusal BAT ve BEP kapasiteleri değerlendirilmiş, izleyen tedbirler kararlaştırılmış ve KOK Yönetmeliğinin uygulanması için yol haritası belirlenmiş, KOK Yönetmeliğinin uygulanması için taslak mevzuat belirlenmiştir.	(Ulusal Uygulama Planı) UUP'nin güncellenmesi için Çalışma Grupları oluşturma	Proje Faaliyet Grubu 2, alt faaliyet 2.1 Yasal sorun konusu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile görüşülmüş ve uygun kişinin seçilmesi süreci başlamıştır.	Kıdemli kısa dönemli uzman seçilmiş ve onaylanmıştır. UUP Koordinasyon Çalışma Grubu 9 Nisan 2014 de yapılmış olan proje çalıştayı "KOK Envanterinin Mevcut Durumu ve UUP Güncellemesi" (Faaliyet 2.2), çerçevesinde oluşturulacaktır.
		Yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan 30 personelin katılımıyla, Türkiye'de KOK Yönetmeliğinin uygulanması için mevcut durumunu belirlemek için bir çalıştay düzenleme	Proje Faaliyet Grubu 2, alt faaliyet 2.2 Türkiye'de KOK Envanterinin Mevcut Durumu belirlemek ve UUP Güncellemesi konulu Çalıştay GEF/UNIDO projesinin sonunda ve sonuçlar 11. ayın ikinci haftasında ve envanterin kesinleşmesi ve UUP'nin güncelleştirilmesi ile ilgili sorunları özetleyen En Son Rapor taslağı projenin 11. ayının sonunda (Nisan 2014) incelenmek üzere hazırlanacaktır.	Bu 9 Nisan 2014 de yapılmıştır. Çalıştay gündemi ve yeri Yararlanıcı ile kararlaştırılmış ve kabul edilmiştir.
		Yararlanıcı ve icracı bakanlıklardan 30 personelin katılımı ile ulusal öncelikleri ve Hedefleri belirlemek için bir çalıştay düzenleme	Proje Faaliyet Grubu 2, alt faaliyet 2.3 KOK Envanterinde gelişmeyi ve UUP güncellemesinde ilerlemeyi tanımlamak için Projenin 13. ayının ilk haftasında (Haziran 2014) bir Çalıştay organize edilecektir (TYE ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ortak mutabakatına bağlı olarak gerekirse Eylül ayına ertelenebilir). Bazı AB Üyesi Devletlerde Ulusal Öncelikler ve Hedefleri ve UUP'nin Güncelleştirilmesi deneyimleri de ele alınacaktır. Katılımcılar taslak UUP Ulusal Öncelikleri, Hedefleri ve Eylem Planları hakkında görüş bildirmeye davet edilecektir.	17 Eylül 2014 de organize edilmiştir. Çalıştay gündemi ve yeri Yararlanıcı ile kararlaştırılmış ve kabul edilmiştir.
		Standart Toolkit üzerinden kasıtsız kalıcı organik kirlenme salımlarını belirleme;	Proje Faaliyet Grubu 2, alt faaliyet 2.4 Konu GEF/UNIDO projesinin bir parçası olarak gerçekleştirilmiş ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile mutabakat temelinde,	Kasıtsız KOK envanteri GEF/UNIDO projesinin bir parçası olarak yapılmıştır. Ulusal

Proje Fişindeki Göstergeler	Görev Tanımındaki Göstergeler (Süreç Göstergeleri)	Görev Tanımındaki Özel Faaliyetler	Başlangıç Raporundaki Faaliyetler (daha fazla ayrıntılandırılmışsa)	Ulaşma Durumu 3'üncü Ara Rapor
			sonuçları kullanılacak ve ulusal KOK envanterinin devamı olarak çalışma devam edecektir.	KOK envanterine ilişkin yeni bilgiler toplanmış ve ulusal KOK ve kasıtsız KOK izleme tasarımı hazırlanmıştır.
		Yasal BOŞLUK ve SWOT analizi ve taslak mevzuat hazırlama	Proje Faaliyet Grubu 2, alt faaliyet 2.5 Hazırlık aşamasında; Gerçekleşmesi için iki ana farklı parça ifa edilecektir: İlk bölüm: KOK Yönetmeliğinin gereklerini uygulamak üzere hukuki araçların Yasal Boşluk ve SWOT Analizinin değerlendirilmesi. İkinci Bölüm: KOK Yönetmeliğinin uygulanması için taslak mevzuat hazırlama.	Bu alt-Faaliyet Birinci Kısım Raporu 13. ayın sonuna kadar (Haziran 2014) onaya sunulmuştur. Taslak mevzuat için görüş ve inceleme için ilgili tarafların çalıştayı 17Eylül 2014 tarihinde gerçekleştirilmiştir.
	güncellenen Ulusal Uygulama Planının proje döneminin 22. ayına kadar değerlendirilmesi	UUP'yi BM UUP kurallarına göre, yeni kalıcı organik kirleticiler ve bunların belirli plan ve stratejiler kapsayacak şekilde güncelleme	Proje Faaliyet Grubu 2, alt faaliyet 2.6 Hazırlık sırasında; Konu GEF/UNIDO projesinin bir parçası olarak gerçekleştirilmiştir ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile mutabakat temelinde, sonuçlar Mart ayında gözden geçirilecek ve 2014 yılı Nisan ayının ilk bölümünde Proje Çalıştayı sırasında ilgili paydaşlarla ele alınacaktır.	Ayın 18'inde (Kasım 2014) teslim edilmesi planlanan Güncellenen UUP 17 Eylül 2014 günü Çalıştay sırasında sunulmuştur. BFR'ler, PFC'ler ve kirlenmiş sahaların ulusal envanterine ilişkin ayrıntılı ilave bilgiler Mart 2015'de eklenmiştir.
	Proje döneminin 20. ayına kadar hazırlanan DEA'nın değerlendirilmesi	Düzenleyici Etki Analizi Raporunun Hazırlanması.	Proje Faaliyet Grubu 3, alt faaliyet 3.1 Faaliyet uygulama planını geliştirme	DEA Raporu 2015 Mayıs ayı sonunda teslim edildi.
	Proje döneminin 20. ayına kadar hazırlanan SEA'nın değerlendirilmesi	Sektörel Etki Analizi Raporunun hazırlanması.	Proje Faaliyet Grubu 2, alt faaliyet 3.2 Faaliyet uygulama planını geliştirme	SEA Raporu 2014 Kasım ayı sonu için sunuldu.

6. Uygulama Takvimindeki Değişiklikler ve Diğer Projelerde Etkileşim Hususlarına Genel Bakış

6.1 Proje Takvimindeki Değişiklikler

Projede yer alan değişiklikler projenin ana faaliyetlerinin zaman çizelgesine bağlı olarak Proje Yönlendirme Komitesi, MFİB ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görüş ve onayı alınarak yapılmıştır. Bu değişikliklere genel bakış aşağıda yer almıştır.

Faaliyet	Kilometre Taşı	Değişiklikler
Başlangıç Aşaması	Proje açılışı	Proje ToR'da belirtilen başlangıç tarihinden üç ay geç başlamıştır. Bu durum Ramazan ve tatil dönemi ile birleştiğinde başlangıç döneminin uzatılmasının nedeni olmuştur.
	Kick off toplantısı	26 Haziran 2013'te başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.
1	Teknik Destek Ekibi ile Proje Koordinasyon Biriminin kurulması	Projenin geç başlamasından dolayı ertelenmiştir.
	Bir günlük Bilgilendirme Semineri	Projenin Başlangıç aşamasının Eylül ayının 4. haftasındaki Tanıtım Semineri ile tamamlanması onaylanmış ve en uygun tarih olarak 25 Eylül 2013 seçilmiştir.
	Proje Yönlendirme Komitesinin oluşturulması	Projenin geç başlamasından dolayı ertelenmiştir. Kick-off toplantısında ve İlerleme Toplantılarında katılımcılarla varılan anlaşmaya dayanarak, ilk PYK toplantısının 25 Eylül 2015 tarihinde Tanıtım seminerinden hemen sonra gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.
	Teknik Destek Projesinde yer alması gereken Türkiye'deki kilit paydaşların listesinin hazırlanması	Temmuz 2013 – zamanında, projenin gerçekleşmesi konusunda risk taşıyor
	UUP'nin güncellenmesi için ihtiyaç duyulan Türkiye'deki bilgi veribankalarının listesinin hazırlanması ve bu veribankalarının sorumlularının tespit edilmesi	Ekim 2013 – zamanında, projenin gerçekleşmesi konusunda risk taşıyor
	Bireysel Eğiticilerin Eğitimi	Kasım 2013 – Ekim 2014, hazırlandı, projenin gerçekleşmesi konusunda risk taşıyor. EE için önerilen sıra, ÇŞB ile değerlendirilmesinden ve anlaşmaya varılmasından sonra daha mantıklı bir yapıya dönüştürülmüştür.

	İki adet çalışma ziyaretinin düzenlenmesi	Katılımcıların zaman ve iş imkanlarından dolayı tekrar takvimlendirilmiştir.
	Altı adet Tanıtım Seminerinin düzenlenmesi	ÇŞB ile varılan anlaşma ve MFİB'ten alınan onay çerçevesinde organizasyonel nedenlerden ötürü Nisan ve Mayıs 2015 şeklinde yeniden takvimlendirilmiştir.
2	KOK Tüzüğü'nün Uygulamasına ilişkin mevcut durumun tespiti amacıyla Çalıştay düzenlenmesi	ÇŞB ile varılan anlaşma ve MFİB'ten alınan onay çerçevesinde UUP Çalıştayı ile birlikte Nisan 2014'te düzenlenmiştir.
	KOK Tüzüğü'nün Uygulanması için Ulusal Önceliklerin ve Hedeflerin tespiti amacıyla Çalıştay düzenlenmesi	KOK'lar üzerine Stockholm Sözleşmesi kapsamında Ulusal Eylem Planı geliştirilmesine odaklanan UNIDO Projesinin tamamlanmasındaki gecikmeden dolayı yeniden takvimlendirilmiştir. Bu UNIDO projesinin çıktısı Teknik Destek Projesi UUP'sinin hazırlanması, yasal anayiz ve taslak KOK Yönetmeliğinin hazırlanması için kullanılmıştır.
	Kasıtlı olmayan KOK'ların (dioksin ve furanlar) tespit edilmesine ve miktarının belirlenmesine yönelik UNEP Toolkit Elkitabı hazırlanması	UNEP/SSC Dioksin Toolkit'inin mevcut olması ve kabul edilmesinden dolayı, uKOK'lar envanteri ile ilgili bütün çalışmalar bu UNEP/SSC Elkitabının kullanılması ile hazırlanmıştır ve kendi Toolkitimiz hazırlanmamış, kapasite yeni KOK'lar ve kirletilmiş alanlar envanteri için bilgi toplanmasına odaklanmıştır.
	Kasıtlı olmayan KOK'lara ilişkin Envanter Hazırlanması	
	UNEP Toolkit Elkitabının kullanımı konusunda pratik bir kurs düzenlenmesi	EE 5'in bir parçası olarak organize edilmiştir ve ÇŞB ile ilave bir kursun düzenlenmesinin gerekli olmadığı konusunda anlaşmaya varılmıştır.
	KOK Tüzüğü'nün uygulaması için gerekli olan yasal araçlara yönelik Yasal Boşluk ve SWOT Analizleri hazırlanması	Başlangıçtaki zamanlamaya kıyasla tekrar takvimlendirilmiştir ve 9 Nisan 2014 tarihindeki Çalıştayda tamamlanmış ve sunulmuştur.
	KOK Tüzüğü'nün uygulaması için gerekli taslak mevzuatın hazırlanması	Paydaşlarla yapılan derin tartışmalardan dolayı ertelenmiştir, 17 Eylül 2014 tarihindeki UUP Çalıştayında hazırlanmış ve sunulmuştur. Bu Çalıştaydan sonra, taslak Yönetmelik bakanlıklar arası tartışma ve görüşme prosedürünün bir konusudur. Başlıca Teknik Destek Proje çıktısı Türkiye'de KOK Problemlerinin Yönetimi için Ulusal Uygulama Planıdır.
	Taslak mevzuat konusunda Çalıştay düzenlenmesi	
	UUP'nin güncellenmesi	
	Güncellenmiş UUP konusunda Çalıştay düzenlenmesi	
3	Sektörel Etki Analizinin Hazırlanması	Proje Ekip Lideri Yardımcısı Carlos Cisneros'un uzun süreli hastalığı nedeni ile tekrar takvimlendirilmiştir. Kendisi Sn. Peter Futo tarafından yedeklenmiştir ve iş başarılı bir şekilde tamamlanmıştır..
	Düzenleyici Etki Analizinin Hazırlanması	Proje Ekip Lideri Yardımcısı Carlos Cisneros'un uzun süreli hastalığı nedeni ile tekrar takvimlendirilmiştir. Kendisinin yerine M. Ilona Kirhensteine geçmiş ve iş başarılı bir

		şekilde tamamlanmıştır.
Nihai Aşama	Kapanış Konferansının Hazırlanması	ÇŞB ile varılan anlaşma ve MFİB'ten alınan onay çerçevesinde Projenin son ayında olacak şekilde tekrar takvimlendirilmiştir.
	Nihai Rapor	Projenin son ayında hazırlanacaktır.

6.2 Diğer Projelerle Etkileşim

Çok önemli bir adım olarak, projenin planlanan faaliyetlerinin "Türkiye'de Kalıcı Organik Kirlenmeler (KOK) Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planının Gözden Geçirilmesi ve Güncellenmesi (GF/TUR/12/002)" isimli GEF/UNIDO projesi ile uyumlu hale getirilmesinin gerekliliği kabul edilmiştir. Bu GEF/UNIDO projesi ulusal KOK envanterinin hazırlanması, yeni KOK'lara ilişkin ulusal envanterin hazırlanması, Türk Ulusal Uygulama Planının güncellenmesi konularına odaklanmıştır. GEF/UNIDO Projesi 2012'den 2013 sonuna kadar geçen dönemde gerçekleştirilmiştir ki bunun anlamı her iki projenin de uzun bir süre aynı anda yürüdüğünü, bu nedenle ulusal uzmanlara GEF/UNIDO Projesinin gerçekleşmesi için yeterli zaman verilmesi için saygı duyulması gerektiğidir. ÇŞB ve GEF/UNIDO proje temsilcileri ile yapılan görüşmelere çerçevesinde, sonuçların, tecrübelerin, uzmanların – envanter ekibi üyelerinin ulusal KOK envanterinin hayata geçirilmesi ve UUP'nin güncellenmesi için etkin bir şekilde kullanılmasına karar verilmiş, her iki proje arasındaki sinerji ve uyumun oldukça etkin nihai çıktıları ortaya çıkaracağı değerlendirilmiştir. ,

UNIDO Projesinin bir parçası olarak güncellenmiş SC UUP taslağı hazırlanmış, ancak taslak ÇŞB'nin düşüncelerine ve yaklaşımına yeterince uygun olmamış ve bu nedenle, Kalıcı Organik Kirlenmelere ilişkin Tüzüğün uygulanması için AB Teknik Destek projesinin bir parçası olarak daha kapsamlı bir belge hazırlanmıştır. Bu belge, Türkiye'de KOK problemlerinin yönetimi ve KOK'lara ilişkin Stockholm Sözleşmesi, CRLTAP/KOK Protokolü ve AB KOK Tüzüğü'nün uygulanması hususlarına odaklanmaktadır.

7. Proje Etkisinin Değerlendirilmesi, Tavsiyeler

7.1 Politika ve Program İçeriği

Kalıcı Organik Kirleticiler (KOK) küresel düzeyde geniş uluslararası ilginin olduğu konulardan birisidir. Küresel uluslararası anlaşma - Kalıcı Organik Kirleticilere ilişkin Stockholm Sözleşmesi (SC) – bu zararlı kimyasallar grubuna karşı insan ve çevrenin korunmasına odaklanan küresel bir antlaşmadır. Çok önemli bölgesel faaliyetler Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun (UN ECE) Uzun Menzilli Sınır Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi (CRLTAP) ve KOK Protokolü ile bağlantılıdır. Her iki sözleşme de Avrupa Birliği'nin kimyasallar mevzuatına dahil edilmiştir.

Stockholm Sözleşmesinin özellikle bu UUP önlemlerinin gerçekleşmesinin etkinliği bağlamında Türk Ulusal Uygulama Planının analizine dayalı olarak ve UNIDO projesi tarafından Stockholm Sözleşmesi'nin yeni başlıkları, LRTAP'a ilişkin UN ECE Sözleşmesi ve AB Tüzüğü açısından hazırlanan taslak UUP analizi göz önünde bulundurularak yeni UUP taslağı hazırlanmıştır. Kalıcı Organik Kirleticilere ilişkin Tüzüğün uygulanması için AB Teknik Destek projesinin üçüncü ana çıktısı olan bu taslak, uluslararası antlaşmalarda, AB tüzüğünde ve Türkiye'deki ulusal durumdaki bütün hususları içermektedir. Bu belge, Türkiye'de KOK problemlerinin yönetimi ve KOK'lara ilişkin Stockholm Sözleşmesi, CRLTAP/KOK Protokolü ve AB KOK Tüzüğü'nün uygulanması hususlarına odaklanmaktadır.

Teknik Destek Projesinin ikinci ana çıktısı ise, Türkiye'de Stockholm Sözleşmesinin uygulanması ve AB Mevzuatının ulusal mevzuata aktarılması çerçevesinde KOK mevzuatının tam uygulanması için gerekli yasal dayanak olarak taslak KOK Yönetmeliğinin hazırlanmasıdır.

Teknik Destek Projesinin çok önemli üçüncü ana çıktısı olan Stockholm Sözleşmesi ile AB Tüzüğü'nün uygulanması sürecinin etkisini analiz etmek amacıyla, Sektörel ve Düzenleyici Etki Analizleri yapılmıştır.

7.2 Proje Tasarım ve Planlama Süreci

Proje tasarım ve planlama süreci Proje Görev Tanımına ve Önerisine dayalıdır. Proje Zaman Çizelgesindeki her değişiklik Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve MFİB ile görüşülmüştür. Tüm değişiklikler sunulmuş ve PSC toplantılarında ele alınmıştır. Değişiklikler mantıklıdır ve proje gerçekleştirme ilerleme durumu ile bağlantılıdır.

7.3 Proje Kapsamı

İçerik, coğrafi alan, hedef gruplar ve belirli faaliyetler açısından Projenin kapsamı Görev Tanımına göre önerilen faaliyetlerle tam bir uyum içinde gerçekleşmiştir.

7.4 Varsayımlar ve Riskler

Projenin gerçekleşmesine ilişkin varsayımlar Görev Tanımı ile mutabakat halindeydi ve Proje Zaman çizelgesindeki değişikliklerin neden olduğu muhtemel riskler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve MFİB ile işbirliği içinde etkili bir şekilde çözülmüştür.

7.5 Proje Yönetimi, Koordinasyon Düzenlemeleri ve Paydaş Katılımı

Yönetim yapısı Görev Tanımı ile sıkı mutabakat şeklinde oluşturulmuştur. Tüm önemli konular Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve MFİB ile görüşülmüştür. Tüm proje faaliyetleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığının mülahazaları ile uyumlu hale getirilmiş ve Proje Yönlendirme Komitesi Toplantıları sırasında görüşülmüştür.

7.6 Sürdürülebilirlik

Proje sonuçları, KOK Ulusal uygulama planı öneri ve tedbirlerinin sürdürülebilirliği proje paydaşları arasında uygulama ve koordinasyon faaliyetleri sürecinin organizasyonuna bağlıdır.

7.7 Proje Uygulaması Sırasında Alınan Dersler

KOK Sözleşmesi ve AB Tüzüğü'nün başarılı bir şekilde uygulanma süreci için, kilit sorunlar aşağıdaki başlıklarda belirlenmiştir;

- 2010 yılı UUP'sinin gerçekleşmesinin etkinliği oldukça düşük olmuştur – ilk aşama SC UUP'nin 2006 yılında hazırlanmış olmasına rağmen, Hükümet tarafından ancak 2010 yılında kabul edilmiştir.
- Bu belge ile bağlantılı olarak, ana sorun UUP sonuç ve önlemlerinin uygulama düzeyinin oldukça düşük olmasıdır.
- İlk UUP'de 137 eylem yer almaktadır, ancak bunun yalnızca %10'u uygulanmış veya bununla ilgili faaliyetler başlatılmıştır.
- Bu belge bakanlıklar arası olarak kabul edilmiştir, ancak sorumlu bakanlıklar arasında faaliyetlere ilişkin koordinasyon şimdiye kadar sağlanamamıştır. Ayrıca ilgili sorumlu bakanlıkların faaliyetleri ile ilgili UUP önlemleri bulunmamaktadır.
- İkincil mevzuatı olan KOK alanında yasal çerçevenin bulunmaması
- KOK yönetimi için mekanizma ve süreçlerin, yeterli altyapının ve kurumsal desteğin yokluğu
- Düşük düzeyde çevresel kontrol – kanun ve yönetmeliklerin etkinliği ve verimliliğinin yanı sıra kontrol ve denetimlerin yetersizliği ve uyumsuzluğu
- Bakanlık içi ve bakanlıklar arası işbirliği ve koordinasyon oldukça azdır
- Bilgi değişimi etkin ve yeterli değildir
- Raporlama sistemi ve envanter sistemi bulunmamaktadır

Sekiz adet başlıca KOK öncelik alanı aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir:

- Düzenleme ve yürütme dahil yasal uygulamalar
- Emisyon, salım, stok ve kirlenmiş alanların envanteri (her iki Sözleşme'nin KOKları için)
- Kasıtlı ve kasıtsız olarak üretilen KOK'ların salımının azaltılması
- Kamu sektörü ile özel sektörde (örneğin KOK yönetimi, BAT/BEP uygulaması) düzenleme ve izinler konusunda kapasite oluşturulması
- Halk eğitimi ve farkındalığın artırılması
- Kamu sağlığı ve çevrenin izlenmesi ve kontrolü
- Bilgi değişimi ve network kurma, bakanlıklar arası eşgüdüm, ve
- Toplumun KOK'lara maruz kalma boyutlarının ve daha emniyetli alternatiflerin araştırılması

KOK Ulusal Uygulama Planı kapsamında yer alan faaliyetler kısa, orta ve uzun vadede uygulanacak şekilde tasarlanmıştır. Kısa vadeli faaliyetler (3-5 yıllık period) daha çok kalıcı bir envanter sistemi kurma, hazırlanma, veri toplama ve başlangıçtaki envanterin güncellenmesi, mevzuat hazırlama, sektörel ve düzenleyici etki analizlerini içermektedir.

Orta vadeli faaliyetler (5-7 yıl) sözleşme ile yasaklanması veya sınırlandırılması gereken kimyasalların değerlendirilmesi, kirlenmiş alanların tespit edilmesi BAT/BEP uygunluğu için endüstriyel tesislerin tespit edilmesi, bu kriterlerin uygulanması için araştırma çalışmaları, izleme faaliyetlerine başlanması, bazı KOK depolarının çevreye dost bir şekilde bertarafı konularındır.

Uzun vadeli faaliyetler (7-15 yıl) ise mevcut KOK depolarının ve KOK atıklarının bertarafı, kirlenmiş alanların ıslahı, KOK'lara ilişkin kalıcı bir izleme sisteminin kurulması ve Sözleşmelere eklenen yeni kimyasalların yönetimi için çalışmaları kapsamaktadır.

UUP hükümlerinin 5 yıllık kalkınma planlarına ve/veya bakanlıkların yıllık uygulama planlarına dahil edilmesi Stockholm Sözleşmesi ve CRLTAP/KOK Protokolünün etkin bir şekilde uygulanması için kilit hususlardan birisidir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının insan sağlığına, ekosisteme ve çevreye zararlarını ortadan kaldırmak genel olarak ise sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla sanayi, tarım, kamu sağlığı ve tüketici kullanımı da dahil kimyasalların emniyetli bir şekilde yönetimi ve kullanımının artırılması konusunda öncü bir rol oynaması beklenmektedir.

Ancak mevcut mevzuatta, uygulama için yasal çerçeve farklı yasalarda belirlenmiştir ve yukarıda belirtildiği gibi Türkiye'de KOK konusu ile ilgili 10 adet bakanlık bulunmaktadır.

Pek çok farklı kurumdan paydaşlar tarafından, Türkiye Hükümetinin liderlik rolünü üstlenmesine ve Sözleşmenin uygulanmasında kurumlar arasında işbirliği içinde çalışılmasına ve UUP'nin bir parçası olarak KOK'ların hafifletilmesi için mevcut eylemlerin tanınmasına ihtiyaç olduğu bildirilmiştir.

Sektörel Etki Analizi, Projenin etki analizi faaliyetleri arasında ilk aşama olmuştur ve bunu DEA izlemiştir.

SEA kapsamındaki başlıca görevler (a) Türkiye ekonomisinin KOK Tüzüğü'nün kabul edilmesinden önemli derecede etkilenecek çeşitli sektörlerini tespit etmek, (b) Bu sektörlerle KOK'ların neden ilgili olduğunu göstermek ve (c) Sektörel dağılıma göre beklenen etkilere ilişkin (örneğin uyum maliyet ve faydaları) çıkarımlar yapmak. Başlangıç Raporuna göre SEA nitel özelliktedir; yani etkileri sayısallaştırmak. Ancak SEA, PCB tüzükleri, IPPC, REACH, WEEE gibi diğer mevcut veya taahhüt edilen mevzuatın uygulanması ile ilgili olanlar ile önerilen Yönetmelik ile ilgili olanlar arasında ayrıma giderek, beklenen ana maliyetlere ilişkin ayrıntılar sunar. SEA aynı zamanda masa başı çalışmaları ve alan araştırmasından elde edilen mevcut birim maliyet bilgisine ilişkin ayrıntıları da sağlar.

KOK Tüzüğüne uyum maliyetlerinin büyük bir bölümünün Stockholm Sözleşmesi BAT Rehberinde ayrıntıları sunulan Mevcut En İyi Teknikler için yapılan yatırım ve bu tekniklerin bakım ve operasyonundan kaynaklanması beklenmektedir. Mevcut En İyi Teknikler sektör detayında sunulmuştur. Bu tür yatırımları büyük bir bölümü özel sektör tarafından, özellikle SEA Raporunda tespit edilen sanayi dalları şirketlerince finanse edilecektir ve büyük oranda gelecek IPPC uygulaması ile ilgilidir. Geniş bir sanayi tesisleri dizisindeki azaltım önlemlerinin yanı sıra, sektörler uygun atık toplama ve bertaraf sistemleri, depo alanlarının yönetimi ve kirlenmiş toprağın analizi ve ıslahı maliyetleri ile karşı karşıya kalacaklardır. Son olarak, kasıtlı olarak kullanılan endüstriyel KOK maddelerinin teknik ve ticari olarak uygulanabilir alternatifleri ile ortadan uzun vadeye yer değiştirmesine ihtiyaç duyulacaktır.

SEA ile toplanan olgular ve açıklanan etkiler sonrasında DEA için girdi olarak kullanılmıştır. DEA Raporu Yönetmeliğin mevcut versiyonuna dayanılarak hazırlanmıştır ve 2030'a kadar üç alternatif politika seçeneği ele alınmıştır. Beklenen uyuma ilişkin ve idari etkiler olası topluluklar, şirketler ve tüketiciler için ekonomik, çevresel ve toplumsal maliyet ve faydaları açısından tespit edilmiştir. SEA çalışmasının sonuçları (a) sektörel büyüme projeksiyonları, (b) kirlilik azaltma tekniklerinin mevcut düzeyi ve bunlarda beklenen iyileştirmeler ve (c) verimlilikte iyileştirmeler. DEA her bir politika seçeneği için (a) kasıtlı olmayan salım (b) üretim süreçlerinde bilinçli olarak kullanılanlar ve (c) tarımda pestisit olarak kullanılanlar veya daha önce kullanılmış olanlar (d) depolanmış atıkta veya (e) kirletilmiş alanlarda hala bulunanlar olmak üzere KOK maddeleri için önerilen KOK mevzuatı ile ilgili uyum maliyeti tahminlerinde bulunmuştur. DEA ayrıca, kamu kuruluşları ve özel sektör üzerinde düzenleyici faaliyetler (örneğin izin verme), izleme, raporlama ve tetkikten kaynaklanan idari yük maliyetlerini de ayrıntılı olarak değerlendirmektedir. Son adım olarak DEA Türkiye'de KOK'lara ilişkin önerilen politika seçeneklerinin uygulanmasının sağlık ve çevre üzerindeki olası faydalarını da ele almış ve tespit etmiştir.

8. Tavsiyeler

Teknik Destek Projesi kapsamında Türkiye'deki KOK'lara ilişkin duruma odaklanan mevcut ve hazırlanmakta olan belgelerin incelenmesi neticesinde aşağıdaki tavsiyeler hazırlanmıştır.

- 1) Türkiye'de KOK mevzuatının tam olarak uygulanabilmesi için taslak bir yönetmeliğe ihtiyaç vardır, bu nedenle AB Mevzuatının iç mevzuata aktarılması zorunludur. KOK sorunlarının çözümü için yasal temel ile ilgili olarak aşağıdaki hususlar oldukça önemlidir:
  - Türk mevzuatının ikincil mevzuat da dahil SC, CRLTAP/KOK Protokolü ve AB KOK Tüzüğü ile uyumlaştırılması
  - Türkiye'deki ikincil mevzuatın teknik boyutlarının yeni ve aday KOK'lar ile bağlantılı olarak uygulanması.
  - KOK Ulusal Uygulama Planı ve Ulusal KOK Envanterinin güncellenmesinin yasal düzenleyici araçlar ile desteklenmesi.
  - Sözleşme ile CRLTAP/KOK Protokolünün ve ikincil mevzuatın uygulamasını desteklemek için kurumsal ve örgütsel bir çerçeve oluşturulması.
  - KOK UUP önlemlerinin başarılı ve etkin bir şekilde uygulanması için ana stratejik süreç olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile diğer sorumlu bakanlıklar ve kurumların daireleri arasındaki işbirliği sürecinin belirlenmesi ve uygulanması,
  - Teknik Destek Projesinin Boşluk Analizi ve SWOT Analizi Raporlarından faydalanarak KOK yönetimi sürecinin soraki aşamalarında dahil olması gereken çeşitli devlet daireleri ve kurumlarının tespit edilmesi.
- 2) Taslak yönetmelikte, yetkili makamların, ilgili otoritelerin ve paydaşların ve bunların yasal şartların uygulanması yönetim sürecine katılımı/dahil olması hususlarının, bu grupların POP'ları yönetimine özellikle de karar alma sürecine aktif katılımını sağlamak amacıyla, belirlenmesi.
- 3) İlgili yasal dayanağın gelişimine bağlı olarak, ulusal politikanın uyumlaştırılması ve ilgili kurumlar arasında bilgi değişiminin sağlanması, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonu altında Kimyasallar İstişari Komitesinin kurulması gereklidir.
- 4) Sözleşme önlemlerinin gelecekte uygulanması için önemli bir husus, KOK ulusal envanter ekibinin(ekiplerinin) kurulması ve desteklenmesidir.
- 5) Sözleşmelerin gelecekte uygulanması ile ilgili önemli bir diğer husus eski stokların, atıkların, emisyonların, salımların, kirletilmiş alanların ve KOK'lara potansiyel maruz kalmanın envanterini tutmaya devam edecek daimi ulusal envanter ekibinin(ekiplerinin) kurulması ve desteklenmesidir
- 6) Aynı öneme sahip bir diğer husus CRLTAP/EMEP and SC/GMP kurallar ve gözönünde bulundurulması gereken hususlar temelinde kurulan ulusal çevre izleme ağının bir parçası olarak ulusal KOK izleme ağının tasarımının hazırlanmasıdır. Türkiye'de KOK sorunlarının uygulanması ve yönetimi için, Sözleşme önlemlerinin kontrol mekanizması ve etkinlik değerlendirmesinin açık bir şekilde belirlenmesi ve oluşturulması zorunludur.
- 7) Türkiye'nin KOK'lara ilişkin Stockholm Sözleşmesi ve CRLTAP/KOK Protokolü kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmesi yeterli mali ve teknik yardımın sağlanmasına bağlıdır. Mali sınırlamalar ve insan kaynaklarından dolayı ortaya çıkan idari sistem ve yetersiz idari kapasite nedeniyle bütün düzeylerde bir takım uygulama problemleri bulunmaktadır.

- 8) Envanterler, bertaraf, izleme araştırma, NIP çıktıları çerçevesinde farkındalığı artırma ve teknik ve mali yardım önlemleri için düzenli yıllık bütçenin sağlanması,
- 9) KOK mevzuatının uygulanmasını desteklemek amacıyla oluşturulan kurumsal ve örgütsel çerçeve yasalarla desteklenmelidir.
- 10) Taslak yönetmelikte, yetkili makamların, ilgili otoritelerin ve paydaşların ve bunların yasal şartların uygulanması yönetim sürecine katılımı/dahil olması hususlarının, bu grupların POP'ları yönetimine özellikle de karar alma sürecine aktif katılımını sağlamak amacıyla, belirlenmesi.
- 11) KOK'lar çok disiplinli ve karmaşıktır ve başlıca çevresel boyutunun yanında, ticari ve ekonomik, sağlık, tarımsal boyutlar gibi pek çok boyutu vardır, bu nedenle ilgili yetkililerin katılımı ve etkin işbirliği gereklidir.
- 12) KOK UUP'nin önemli uygulama prensiplerinden birisi halk ve paydaş katılımı ve katkısı ile KOK UUP'nin uygulanmasında bu grupların aktif katılımının artırılmasıdır.
- 13) Ancak, eğitim ve çalıştaylara çok çeşitli kurumlardan paydaşların aktif katılımı göstermiştir ki KOKların zararlı etkilerinin ortaya çıkardığı sorunlar artık bilinmektedir ve farkındalık artırma faaliyetleri amacına hizmet etmiştir. Ancak şunu not etmek gerekir ki bu faaliyetler konu ile ilgili başarılı olduğunu söylemek için periyodik olarak devam etmelidir.
- 14) KOK Ulusal Uygulama Planının başarılı olması için bütün sektörleri kapsayan sektörel etki analizi çalışması yapılmalıdır. Mali yükümlülükler kesin ve gerçekçi bir şekilde ilgili sektörler, bu sektörlerin yükümlülüklerini yerine getirmeleri için atanmalıdır. Ayrıca envanter çalışması ve mevzuatlar gibi kısa vadeli faaliyetlerin yerine getirilmesi diğer faaliyetlerin uygulanması açısından önemlidir.
- 15) Özellikle endüstriyel ve hava kirliliğinin kontrolü (IPPC/IED/LCPs/NECD), atık sektörü mevzuatı (atık yakma ve tehlikeli atıklar tüzüğü, WEEE), kimya sektörü mevzuatı (REACH) ve su sektörü mevzuatı (WFD ve EQSD) dahil olmak üzere mevcut başlıca mevzuatın tam ve uyumlu uygulanması KOK'ların üretimi ve kullanımını sınırlandırması ve kasıtlı olmayan KOK salımının azaltılması konularında önemli faydalar sağlaması beklenmektedir. Sorumlu otoriteler arasında sağlam işbirliği ve tesislerin uyumlu denetimi ve bunlara mevzuatın uygulanması Türkiye'de KOK kullanımında ve emisyonlarında önemli derecede azalmayı sağlamak için kritik öneme sahiptir.
- 16) Hava, su ve toprak dahil Türk çevresinde KOK'ların sıkı denetimi daha iyi bilgi sağlanması ve politika karar alma mekanizmalarına destek sağlama açısından önemlidir. Kalan önemli KOK kaynaklarını yönetmek için, Türk çevresinde kalan kaynaklar ve düzeylere ilişkin elde edilen ilave kanıtlarla desteklenen ve mevcut ve planlanan mevzuatın uygulanması ile ilgili önemli iyileştirmeler temelinde inşa edilen hedefli eylemlerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır.
- 17) KOK'larla ilgili kurumlar/kuruluşlar, programları için yeterli mali kaynaklar ve insan kaynaklarına sahip değildirler. Yeterli seviyede insan kaynağı ve mali kaynağa sahip olabilmeleri için ilk aşamada ihtiyaçlar UUP'de tasarlanmalıdır.
- 18) Toplumda sözleşme ve yükümlülükleri konusunda farkındalığın artırılması kısa, orta ve uzun vadeli faaliyetlerin etkinliğinin artırılmasına yardımcı olacaktır.
- 19) Faaliyetlerin değerlendirmesi ve izlenmesi, değerlendirme planı için yasal ve kurumsal çerçevenin eksikliğinden dolayı kısmen yapılmıştır. Değerlendirme, değerlendirme planı çerçevesinde yapılmalıdır ve değerlendirme sonuçlarını kullanarak değerlendirme planı düzenli olarak güncellenmelidir. Taslak yönetmelikte, etkin değerlendirmelere ilişkin önlemler yer almalı ve değerlendirmeler zamanında ve doğru bir şekilde yapılmalı ve sonuçlar ve kazanılan tecrübe faaliyetleri değiştirmek bir temel ve gelecekteki faaliyetlerin uygulanması için örnek teşkil edecek şekilde kullanılmalıdır.
- 20) Bir öncelik olarak, uygulayıcı makamların kurulmasını ve faaliyet göstermesini sağlamak amacıyla ikincil mevzuatın kabul edilmesi gerekmektedir. Bir envanter sistemi kurulması

ve çalışma sonuçlarının izlenmesi için bütün gerekli hükümler taslak yönetmelikte belirtilmelidir. Envanter, sanayi üzerindeki mali yükün tespit edilmesi için ilk adım olacaktır.

21) KOK UUP ve Sözleşmelerin uygulanması akademi, sanayi ve halkın daha aktif rol oynamasını gerektirir.

Ekler**Ek 1: İçindekiler**

Ek No.	EK
1	Nihai Rapor Ekleri Listesi
2	Tüm Proje toplantılarına genel bakış
3	Çalışma ziyaretinin Gündemi
4	2. Çalışma Ziyaretinin katılımcıları
5	KOK Projesi Bilgilendirme Broşürü
6	Proje Kapanış Kitapçığı
7	Türkiye'de KOK Yönetimi Ulusal Uygulama Planı
8	Türkiye'de KOK Yönetimi Ulusal Uygulama Planı - Ekler
9	KOK Yönetmeliği
10	Yaygınlaştırma Seminerleri Gündemi
11	Ankara'daki Yaygınlaştırma Seminerleri katılımcı listesi
12	Kocaeli'deki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi
13	İstanbul'daki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi
14	Bursa'daki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi
15	İzmir'deki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi
16	Adana'daki Yaygınlaştırma Seminerleri katılımcı listesi
17	7. PSC Toplantısı Gündemi
18	7'nci PCS Toplantısı Katılımcı Listesi
19	7. PSC Toplantısı Tutanakları
20	8. PSC Toplantısı Gündemi
21	8'inci PCS Toplantısı Katılımcı Listesi
22	8'inzi PSC Toplantısı Tutanakları
23	Başlangıç Raporu
24	Eğitim İhtiyaçları Analiz Raporu
25	Nihai Konferans Gündemi
26	Nihai Konferans katılımcı listesi
27	Nihai Konferans Tutanakları
28	Sektörel Etki Analizi (SEA) Raporu
29	Düzenleyici Etki Analizi (DEA) Raporu

30	1'inci Ara Rapor
31	2'nci Ara Rapor
32	3'üncü Ara Rapor
33	Proje Açılış Kitapçığı
34	Proje Görünürlüğü - kalem, el kitabı

Ek 2: Proje Süresince Gerçekleştirilen Toplantılar

2013		
Toplantı #	Tarih	Toplantı/Birim Görüşmesinin Amacı
1	26 Haziran	Başlangıç Toplantısı
2	26 Haziran	PIU ile İlerleme Toplantısı
3	1 Temmuz	PIU ile İlerleme Toplantısı
4	11 Temmuz	PIU ile İlerleme Toplantısı
5	5 Eylül	PIU ile İlerleme Toplantısı
6	10 Eylül	PIU ile İlerleme Toplantısı
7	23 Eylül	PIU ile İlerleme Toplantısı
8	25 Eylül	Açıklayıcı Seminer
9	25 Eylül	1. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı
10	27 Eylül	PIU ile İlerleme Toplantısı
11	4 Ekim	PIU ile İlerleme Toplantısı
12	11 - 15 Kasım	1. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
13	19 Kasım	ROM Toplantısı
14	6 Aralık	UNDP ile GEF Toplantısı
15	9 - 13 Aralık	2. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
2014		
16	10 Ocak	ÇŞB ile İlerleme Toplantısı
17	13 - 17 Ocak	3. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
18	12 Şubat	2. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı
19	17 - 21 Şubat	4. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
20	13 Mart	PIU ile İlerleme Toplantısı
21	17 - 21 Mart	5. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
22	3 Nisan	PIU ile İlerleme Toplantısı
23	14 - 18 Nisan	6. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
24	9 Nisan	1. Proje Çalıştayı
25	9 Nisan	3. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı
26	14 - 18 Nisan	6. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
27	26 - 30 Mayıs	7. Proje Eğiticilerin Eğitimi Programı
28	16 Haziran	PIU ile İlerleme Toplantısı
29	17 Haziran	PIU ile İlerleme Toplantısı
30	17 Haziran	4. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı
31	17 Eylül	2. Proje Çalıştayı
32	17 Eylül	5. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı
33	18 Eylül	PIU ile İlerleme Toplantısı

34	21- 27 Eylül	1. Proje Çalışma Ziyareti
35	20-24 Ekim	8. Proje Eğitimcilerin Eğitimi Programı
36	30 Ekim	PIU ile İlerleme Toplantısı
37	16 Aralık	PIU ile İlerleme Toplantısı
38	17 Aralık	6. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı
39	17 Aralık	Çalıştayların İzlenmesi
2015		
40	01 – 07 Mart	2. Proje Çalışma Ziyareti
41	11 Mart	ROM Toplantısı
42	18 Mart	7. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı
43	18 Mart	PIU ile İlerleme Toplantısı
44	13 Nisan	Gıda ve Tarım Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
45	13 Nisan	Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
46	14 Nisan	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
47	15 Nisan	Sağlık Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
48	15 Nisan	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
49	16 Nisan	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
50	17 Nisan	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
51	17 Nisan	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Düzenleyici Etki Analizi Toplantısı
52	28 Nisan	Ankara'da 1. Proje Tanıtım Semineri
53	12 Mayıs	PIU ile İlerleme Toplantısı
54	20 Mayıs	Kocaeli'de 2. Proje Tanıtım Semineri
55	21 Mayıs	İstanbul'da 3. Proje Tanıtım Semineri
56	26 Mayıs	Bursa'da 4. Proje Tanıtım Semineri
57	28 Mayıs	İzmir'de 5. Proje Tanıtım Semineri
58	1 Haziran	Adana'da 6. Proje Tanıtım Semineri
59	4 Haziran	Kapanış Konferansı
60	4 Haziran	8. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı

Ek 3: 2. Çalışma ziyaretinin Gündemi**Çalışma Ziyareti 2 –BAT/BEP Gerekliliklerinin Uygulanması 1 – 7 Mart**

Pazar, 1 Mart 2015	Ricardo-AEA iletişim bilgileri: Robert Stewart (+44(0)7968 707211) Sabino del Vento (+44(0)7973 345749)
Varış	Londra'ya Varış (yaklaşık 10:30) ve otele ulaşım. Öğle yemeği
	Konaklama: NOVOTEL LONDON HEATHROW Cherry Lane, Heathrow UB7 9HJ, West Drayton Telefon No.: +44 (0)207-660681
Öğleden Sonra (14:30-21:30)	Londra'da serbest zaman ve akşam yemeği
Pazartesi 2 Mart 2015	Ricardo-AEA İrtibat : Robert Stewart (+44(0)7968 707211) Sabino del Vento (+44(0)7973 345749)
09:00—09:30	Hotel – karşılama, irtibat bilgileri, gezi programı lojistik çizelgesi
09:30—10:30	Ricardo-AEA, Harwell'e ulaşım
10:30—13:00	Ricardo-AEA, Harwell Ziyareti Fermi Avenue Harwell Oxfordshire OX11 0QR Telefon no. : +44 (0)1235 753000 Geoff Dollard (Küresel Fırsatlar) - Karşılama Mark Broomfield – İngiltere'de KOK'larla ilgili düzenlemeler Jenni Thomas - PRTR Giles Hobson – Ulusal Kimyasal Acil Durum Merkezi Robert Stewart – Sanayi Düzenlemeleri
13:00—14:00	Öğle Yemeği
14:00—14:30	Emniyet Kiti
14:30—17:30	Birmingham'a ulaşım
17:30	Birmingham'da konaklama : HOLIDAY INN EXPRESS BIRMINGHAM 1 Snow Hill Plaza, St Chads, Birmingham, B4 6HY Telefon No: +44 (0)121 647 3999
18:30	Birmingham'da serbest zaman ve akşam yemeği
Salı 3 Mart 2015	Ricardo-AEA İrtibat: Sabino del Vento (+44(0)7973 345749) Tony Higgins (+44(0)7968 707860)
09:30-10:00	Telford'a ulaşım
10:00—10:30	Telford 'da Agrapharm Pestisit tesisine ziyaret Overley Hill Overley Telford Shropshire TF6 5HD

12:00—14:30	Telefon No: +44 (0)1952 740333 Pub Lunch' a Ulaşım
14:30—16:00	Telford'da Joseph Ash Galvanizleme tesisine ziyaret Stafford Park 6 Telford Shropshire TF3 3AT Telefon No: +44 (0)1952 290201
16:00	Birmingham'daki otele ulaşım (bkz. 2 Mart Pazartesi) Birmingham'da konaklama
17:00	Birmingham'da serbest zaman ve akşam yemeği
Çarşamba, 4 Mart 2015	
Ricardo-AEA İrtibat: Sabino del Vento (+44(0)7973 345749)	
09:30	Ayrılma Birmingham Ünivesitesine ulaşım
09:30—13:00	Geography, Earth & Environmental Sciences Okulu'nu Ziyaret Prof. Stuart Harrad Dr. Mohamed Abdallah Dr. Yuning Ma William Stubbing <ul style="list-style-type: none"> İnsanın maruz kaldığı hususların değerlendirmesi; İç alan kirlenmesi; Kalıcı Organik Kirlenmeler'e ilişkin Ulusal Ağ.
13:00—14:00	Öğle Yemeği
14:00—15:30	Laboratuar ziyareti, numune alma teknikleri, izleme programları. Güncel araştırma: <ul style="list-style-type: none"> Çelik yapımında bromlu mikro kirlenmelerin emisyonu. Bromlanmış alev geciktirici ürünlerin iç mekan tozlarına göçü Bromlu alev geciktiricilerin atık elektronik, mefruşat ve yapı malzemelerine uygulanması ile ilişkili emisyonlar
15:30—18:30	Londra'ya ulaşım Londra'da konaklama : PREMIER INN LONDON 27-29 Red Lion Street, Holborn, London, WC1R 4PS Telefon No: +44 871 527 9496 Londra'da serbest zaman ve akşam yemeği
Perşembe ,5 Mart 2015	
Ricardo-AEA İrtibat: Sabino del Vento (+44(0)7973 345749)	
12:15-13:00	Otelden ayrılma, Londra'da serbest zaman Ricardo-AEA, Marble Arch Tower, Londra'ya ulaşım
13:00-13:30	Öğle Yemeği
13:30-15:00	Ricardo-AEA Ziyareti, Marble Arch Tower 55 Bryanston Street London W1H 7AA Telefon No. : +44 (0)1235 753000 Sabino del Vento – (POPs multimedia POPs inventory) Carrie Lorton – (Waste)

15:00-17:00	Oxford 'a Ulaşım Oxford'da konaklama : FOUR PILLARS OXFORD Abingdon Road, Oxford, OX1 4PS Telefon No: +44 1865 324324 Oxford'da serbest zaman ve akşam yemeği
Cuma, 6 Mart 2015	Ricardo-AEA İrtibat: Robert Stewart (+44(0)7968 707211) Sabino del Vento (+44(0)7973 345749)
11:00	Oxford'da serbest zaman
11:30—12:30	Ricardo-AEA, Harwell, Oxfordshire'a Ulaşım Öğle Yemeği NCEC müdahale masasına olası ziyaret
12:30—14:30	Londra'ya dönüş (bagajların otele bırakılması) Heathrow'daki otelde konaklama: NOVOTEL LONDON HEATHROW Cherry Lane, Heathrow, UB7 9HJ, West Drayton Telefon no.: +44 207-6600681 Londra'da serbest zaman ve akşam yemeği
Cumartesi 7 Mart 2015	Ricardo-AEA İrtibat: Sabino del Vento (+44(0)7973 345749)
05:30 (Otelden, uçuşa)	Otelden Ayrılış. Heathrow Havaalanı'na taksiyle ulaşım. Yaklaşık 0730'da Heathrow'dan ayrılış

Ek 4: 2. Çalışma Ziyaretinin katılımcıları

No	Ad Soyad	Kurum	Ünvan	E-posta
1	Bursev Dogan Artukoglu	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Kimyasallar Departmanı	Bölüm Başkanı	bursev.artukoglu@csb.gov.tr
2	Mahmut OSMANBAŞOĞLU	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Kimyasallar Departmanı	Uzman	mahmut.osmanbasoglu@csb.gov.tr
3	Ahmet DAŞKIN	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Kimyasallar Departmanı	Uzman	ahmet.daskin@csb.gov.tr
4	Ertan ÖZTÜRK	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Kimyasallar Departmanı	Uzman	ertan.ozturk@csb.gov.tr
5	Yahya Kesimal	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Kimyasallar Departmanı	Kimyasallar Departmanı Başkanı	yahya.kesimal@csb.gov.tr
6	Gözde Aydog	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Kimyager	gozde.aydog@csb.gov.tr
7	Ahmet Çelikdin	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Danışman	ahmet.celikdin@csb.gov.tr
8	Sibel Gözüm	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Özel Kalem Müdürü	sibel.gozum@csb.gov.tr
9	İrem Ünver	Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği	Çevre Uzmanı	iremu@tcma.org.tr
10	Serpil Çimen	Türkiye Çelik İhracatçıları Birliği	Çevre Direktörü	serpilcimen@tcud.org.tr
11	Ahmet Şerif Saman	Tercüman	Tercüman	saman@nova.com.tr
12	Ivan Holoubek	Proje Yöneticisi	KOK'lar TY projesi	holoubek@recetox.muni.cz

---

Ek 5: KOK Projesi Bilgilendirme Broşürü

Elektronik sürümde mevcuttur

Ek 6: Proje Kapanış Kitapçığı

Elektronik sürümde mevcuttur

Ek 7: Türkiye'de KOK Yönetimi Ulusal Uygulama Planı

Elektronik sürümde mevcuttur

Ek 8: Türkiye'de KOK Yönetimi Ulusal Uygulama Planı - Ekler

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 9: KOK Yönetmeliği

Elektronik sürümde mevcuttur

Ek 10: Yaygınlaştırma Seminerleri Gündemi

Project Dissemination Seminar / Proje Bilgilendirme Semineri

AGENDA / GÜNDEM		
9.30-10.00	Registration	Kayıt
10.00-10.10	Opening- Objectives of the Project Ministry of Environment and Urbanisation	Açılış,- Projenin Hedefleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
10.10-10.30	Current Situation of the POPs in Turkey Ministry of Environment and Urbanisation	Türkiye'deki KOKların Mevcut Durumu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
10.30-11.10	Problems Related with POPs, Work done within the Scope of the Project Prof. Dr. Ivan Holoubek Project Team Leader	KOKlar ile ilgili Problemler, Proje Kapsamında Yapılan Çalışmalar Prof. Dr. Ivan Holoubek Proje Takım Lideri
11.10-11.30	National Implementation Plan for POPs Prof. Dr. Ivan Holoubek Project Team Leader	KOKlar için Ulusal Uygulama Planı Prof. Dr. Ivan Holoubek Proje Takım Lideri
11.30-11.50	Coffee Break	Kahve Molası
11.50-12.45	Draft Regulation for POPs Ministry of Environment and Urbanisation	KOKlar Taslak Tüzüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
12.45-13.30	Sectoral and Regulatory Impact Assessment Sinem Erdoğan Senior Short Term Expert – PFOS (perfluorooctane sulfonic acid) inventory expert + POPs information expert Ilona Kirhensteine Project Deputy Team Leader	Sektörel ve Düzenleyici Etki Analizi Sinem Erdoğan Kıdemli Kısa Dönem Uzman – PFOS (perfluorooctane silfonik asit) envanter uzmanı + KOK bilgi uzmanı Ilona Kirhensteine Proje Yardımcı Takım Lideri
13.30-14.00	Discussion All Participants	Tartışma Tüm Katılımcılar
14.00	Lunch	Öğle Yemeği

Ek 11: Ankara'daki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi

Elektronik sürümde mevcuttur

Ek 12: Kocaeli'deki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi

---

Elektronik sürümde mevcuttur

Ek 13: İstanbul'daki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi

---

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 14: Bursa'daki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 15: İzmir'deki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 16: Adana'daki Yaygınlaştırma Semineri katılımcı listesi

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 17: 7'nci PYK Toplantısı Gündemi

7th PROJE YÖNLENDİRME KOMİTESİ (PYK) TOPLANTISI

Proje İsmi:	Kalıcı Organik Kirleticiler (KOK) Tüzüğü'nün Uygulanması için Teknik Yardım TR2010/0327.03-01/001
Zaman:	18 th of March, 2015 Süre: 14.00-16.00 pm.
Yer:	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2. Kat Toplantı Odası, Ankara

Gündem:

7. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı 18 Mart 2015 Çarşamba günü saat 14.00'da Çevre ve Şehircilik Bakanlığında aşağıdaki gündem başlıkları çerçevesinde gerçekleştirilecek:

1. Giriş
2. Son yapılan PYK toplantısından itibaren gerçekleştirilen faaliyetlerin gözden geçirilmesi – proje faaliyet bilgilerini içeren kısa sunum. Projenin sonuna kadar olan süre için önerilen proje faaliyetine ilişkin sunum
3. Yukarıdaki hususlar üzerinde görüşme
4. Diğer konular
5. 8. PYK Toplantısı'nın başlangıç tarihi
6. PYK'nın kapanışı

Ek 18: 7'nci PCS Toplantısı Katılımcı Listesi

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 19: 7. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantı Tutanağı

Proje İsmi:	Kalıcı Organik Kirleticiler (KOK) Tüzüğü'nün Uygulanması için Teknik Yardım TR2010/0327.03-01/001
Zaman:	18 Mart, 2015 Süre: 14:00- 15:00
Yer:	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Yönlendirme Komitesi Toplantısı (YKT) saat 14:00'da başladı.

- YKT katılımcılarının karşılanması ,
- Proje Yardımcı Takım Lideri Ilona Kirhensteine son periyot içinde kaydedilen önemli aşamaları aşağıdaki başlıklar altında açıklamıştır;
  - ✓ Proje web sitesinde devam etmekte olan çalışmalar
  - ✓ 2. Çalışma Ziyareti'nin organizasyonu ve bunun gönderilmesi
  - ✓ BFR'ler, PFC'ler ve kirlenen alanlara ilişkin daha fazla bilgi toplanması sürecinin tamamlanması
  - ✓ Proje broşürlerinin hazırlanması
  - ✓ Bilgilendirme Seminerlerin ve Kapanış Toplantısının hazırlanması
  - ✓ SEA Raporunun teslimi
  - ✓ DEA Raporunun hazırlanması
- BFR'ler, PFC'ler ve kirlenen alanlara ilişkin raporların tamamlanması
- Düzenleyici Etki Analizine ilişkin olarak, amaçlanan güncel içerik aşağıdaki gibidir;
  1. Yönetici Özeti
  2. Türkiye'de Kalıcı Organik Kirleticilerin mevcut durumuna genel bakış
  3. Problem tanımı
    - 1- Türkiye'deki KOK yönetiminin politik kapsamı nedir?
    - 2- Eyleme geçilmesini gerektiren problem nedir ve bu problemin altında yatan tetikleyiciler nelerdir:?
    - 3- Tanımlanmış bu problemten etkilenen kimdir, hangi yönde ve hangi biçimde etkilenmektedir?
    - 4- Her şey aynı olduğunda, bu problem nasıl evrimleşebilirdi?
    - 5- Politik eyleme duyulan gereksinim
  4. Politik hedefler
  5. Politik seçenekler
  6. Politik seçeneklerin karşılaştırma ve etkilerinin analizi
  - 1- Faydalar
    - 1- Çevresel faydalar
    - 2- Sosyal ve halk sağlığı faydaları
    - 3- Ekonomik faydalar
  - 2- Maliyetler
    - 1- Çevresel maliyetler
    - 2- Ekonomik maliyetler (endüstri, kamu yetkilileri, tüketiciler)
    - 3- Sosyal ve dağıtımsal etkiler (KOBİ, istihdam)
  7. Politik Seçeneklerin karşılaştırılması

8. İzleme ve Değerlendirme
  9. Sonuç ve Tavsiyeler
- DEA raporunun hazırlanmasına ilişkin olarak;
    1. Yerel destek uzmanlarını seçme ve sözleşme imzalama işlemleri tamamlandı.
    2. DEA raporu onaylanması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına iletildi.
    3. Mevcut durumun ve problem tanımlama bölümlerinin gözden geçirilmesi için devam etmekte olan hazırlık çalışmalarına
    4. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile birlikte politik hedeflerin ve seçeneklerin tanımlanması
    5. Yönetmelik tasarımları – kamu yetkilileri için hazırlanan anketler (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yönetmelik tasarımları kapsamındaki ilgili kuruluşlar)
    6. Uyum etkileri-ortaya çıkan etkilerin kapsama alanı kalıpları
  - III-VI /2015 periyodu için faaliyetler planına ilişkin olarak;
    1. Proje Broşürünün hazırlanması
    2. KOK'lar Broşürünün hazırlanması
    3. KOK'lar yönetmeliğinin son haline getirilmesi
    4. Ulusal Uygulama Planı'nın son haline getirilmesi
    5. KOK'lar Envanteri
    6. DEA Raporu
    7. Bilgilendirme Seminerleri
    8. Kapanış Konferansı
    9. Nihai Rapor
  - Bilgilendirme Seminerlerinin (BS) ve Kapanış Konferansının (KK) tarihleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir;
    - Kocaeli – 20/05/2015
    - İstanbul – 21/05/2015
    - Bursa – 26/05/2015
    - İzmir – 28/05/2015
    - Adana – 01/06/2015 ve
    - Ankara – 04/06/2015 (BS and KK)
  - Faydalanıcı yönetmelik taslağını kontrol ederek bunu anket formu ile birlikte proje ekibine ve ilgili bakanlıklara gönderecektir. Faydalanıcı yönetmelik son hale geldiğinde bununla ilgili görüşleri talep edecektir.

Toplantı Tutanak Ekleri

- YK katılımcı Listesi,
- Proje Yardımcı Takım Lideri Ilona Kirhensteine'in Sunumu

Ek 20: 8'nci PYK Toplantısı Gündemi

Proje İsmi:	Kalıcı Organik Kirlenmeler (KOK) Tüzüğü'nün Uygulanması İçin Teknik Yardım TR2010/0327.03-01/001
Zaman:	04 Haziran, 2015 Süre: 14:00- 15:00
Yer:	Hotel Wyndham, Ankara

Gündem:

8. Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı 04 Haziran 2015 Perşembe günü saat 14.00'da Hotel Wyndham, Ankara'da aşağıdaki gündem başlıkları çerçevesinde gerçekleştirilecek:

1. Açılış
2. Son yapılan PYK toplantısından itibaren gerçekleştirilen faaliyetlerin gözden geçirilmesi – proje faaliyet bilgilerini içeren kısa sunum. Projenin sonuna kadar olan süre için önerilen proje faaliyetine ilişkin sunum
3. Yukarıdaki hususlar üzerinde görüşme
4. Diğer konular
5. PYK'nın kapanışı

Ek 21: 8'nci PCS Toplantısı Katılımcı Listesi

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 22: 8'nci PYK Toplantısı Tutanağı

YÖNLENDİRME KOMİTESİ TOPLANTISI

Proje İsmi:	Kalıcı Organik Kirleticiler (KOK) Tüzüğü'nün Uygulanması için Teknik Yardım TR2010/0327.03-01/001
Zaman:	04 Haziran, 2015 Süre: 14:00- 15:00
Yer:	Hotel Wyndham, Ankara

TUTANAK:

Yönlendirme Komitesi Toplantısı (YKT) saat 14:00'da başladı.

- YKT katılımcılarının karşılanması ,
- Proje Takım Lideri Ivan Holoubek TY Projesinin gerçekleştirilmesine ilişkin olarak son periyot içinde kaydedilen önemli aşamaları aşağıdaki başlıklar altında açıklamıştır;
  - ✓ Pojeye ait web sitesinde devam etmekte olan çalışmalar
  - ✓ Proje broşürlerinin hazırlanması
  - ✓ Bilgilendirme Seminerlerin ve Kapanış Toplantısının hazırlanması
  - ✓ SEA Raporunun teslimi
  - ✓ DEA Raporunun hazırlanması
  - ✓ Nihai Raporunun hazırlanması
- VI /2015 periyodu için aktivite planları ile ilgili olarak;
  - 10. Proje Broşürünün son haline getirilmesi
  - 11. Projeye ait ana çıktılarının çevirileri - Nihai rapor, SEA raporu, DEA raporu
- Faydalanıcı yönetmelik taslağını kontrol ederek bunu anket formu ile birlikte proje ekibine ve ilgili bakanlıklara gönderecektir. Faydalanıcı yönetmelik son hale geldiğinde bununla ilgili görüşleri talep edecektir.

Ek 23: Başlangıç Raporu

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 24: Eğitim İhtiyaçları Analiz Raporu

Available in Electronic Version

Annex 25: Kapanış Konferansı Gündemi

Final Conference / Kapanış Semineri
04 Haziran 2015, 09.30 – 14.00
Wyndham Hotel, Ankara

AGENDA / GÜNDEM

09.30 - 10.00	Registration	Kayıt
10.00 – 10.20	Opening Speeches	Açılış Konuşmaları
	Mr. Recep AKDENİZ Deputy General Director Ministry of Environment and Urbanization	Sn. Recep AKDENİZ Genel Müdür Yardımcısı T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
	Mr. Alper ACAR Environment / Climate Change Sector Manager Delegation of the European Union	Sn. Alper ACAR Avrupa Birliği Delegasyonu Çevre ve İklim Değişikliği Sektör Müdürü
10.20-10.50	Work done within the scope of POPs Project Prof. Dr. Ivan HOLOUBEK Project Team Leader	KOK Projesi Kapsamında Yapılan Çalışmalar Prof. Dr. Ivan HOLOUBEK Proje Takım Lideri
10.50-11.10	Coffee Break	Kahve Molası
11.10-11.40	Current Situation of POPs and Draft POPs By-Law Ministry of Environment and Urbanization	Kalıcı Organik Kirlenmelere İlişkin Mevcut durum ve Kalıcı Organik Kirlenmeler Yönetmelik Taslağı T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
11.40-12.10	Sectoral and Regulatory Impact Assessment Ms. Ilona KIRHENSTEINE Deputy Team Leader	Sektörel ve Düzenleyici Etki Analizi Sn. Ilona KIRHENSTEINE Proje Takım Lider Yardımcısı
12.10-12.40	Certificate Ceremony for the Training of Trainers Programme	Eğiticilerin Eğitimi Sertifikalarının Dağıtılması
12.40-13.00	Discussion and Final Conclusion Mr. Adam IWASZKO – Project Director / Niras Prof. Dr. Ivan HOLOUBEK – Project Team Leader Mr. Mahmut OSMANBAŞOĞLU – Ministry of Environment and Urbanization	Değerlendirme ve Kapanış Sn. Adam IWASZKO – Proje Direktörü / Niras Prof. Dr. Ivan HOLOUBEK – Proje Takım Lideri Sn. Mahmut OSMANBAŞOĞLU – T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
13.00-14.00	Lunch Break	Öğle Yemeği

Ek 26: Nihai Konferans katılımcı listesi

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 27: Nihai Konferans Tutanakları

Elektronik sürümde mevcuttur:

Kapanış Konferansı Tutanağı:

Kapanış Konferansının amacı, KOK'lar Teknik Destek Projesinin sonuçlarını sunmak ve yaygınlaştırmaktır.

Kapanış etkinliği Prof. İpek İmamoğlu moderatörlüğünde başladı. Açılış konuşmaları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı Sn. Recep Akdeniz, Avrupa Birliği Delegasyonu Çevre ve İklim Değişikliği Sektör Müdürü Sn. Alper Acar ve NIRAS Proje Direktörü Sn. Adam Iwazsko tarafından yapılmıştır. Proje Teknik Destek Ekibi Ekip Lideri Prof. Dr. Ivan Holoubek bir sunum yaparak Proje çerçevesinde yürütülen faaliyetleri ve elde edilen sonuçları ortaya koymuştur.

Sn. Ivan Holoubek Projenin başlıca varsayımlarını sunmuştur. Aynı zamanda uzman ekibini tanıtmış ve Proje süresince gerçekleştirilen başlıca faaliyetlerin altını çizmiştir. Kendisi aynı zamanda Türkiye'de gelecekteki KOK Sorunlarının yönetimi için zorluklardan bahsetti. Sayın Ertan Öztürk, Türkiye'de KOK sorunları ve KOK Yönetmelik hedeflerine ilişkin genel bakış hakkında sunum yaptı. Kendisinden sonra, Takım Lider Yardımcısı Sn. M. Ilona Kirschensteiner SEA ve DEA Raporlarının ana sonuçlarını sundu.

Konferans sonunda Sn. Mahmut Osmanbaşoğlu TY Ekibine ve proje'de çalışan tüm Türk uzmanlara çalışmalarından ötürü teşekkür etti. Proje Direktörü Sn. Iwazsko bütün proje paydaşlarına - Sözleşme Makamı, ÇŞB ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'na olağanüstü işbirlikleri ve projeye bağlılıklarından dolayı teşekkür etmiştir. Kendisi aynı zamanda Konsorsiyum Ortaklarına ve Proje Ekibine minnetlerini sunmuştur. Sn. Holoubek konuşmasını Proje süresince desteklerinden ötürü Bakanlığa teşekkür ederek tamamlamıştır.

Ek 29: Düzenleyici Etki Analizi (DEA) Raporu

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 28: Sektörel Etki Analizi (SEA) Raporu

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 30: 1'inci Ara Rapor

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 31: 2'inci Ara Rapor

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 32: 3'üncü Ara Rapor

Elektronik sürümde mevcuttur:

Ek 33: Proje Açılış Kitapçığı

Elektronik sürümde mevcuttur:

Bu doküman Avrupa Birliđinin mali desteği ile hazırlanmış olup iğeriğinden yalnızca Niras IC Sp z o.o. sorumludur ve Avrupa Birliđinin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.